

III. IZVESTJE

mestnega dekliškega liceja
v Ljubljani
in z njim združenih oddelkov.

Šolsko leto 1909/10.

Izdal

Ivan Macher, c. kr. profesor in ravnatelj.

V Ljubljani 1910.

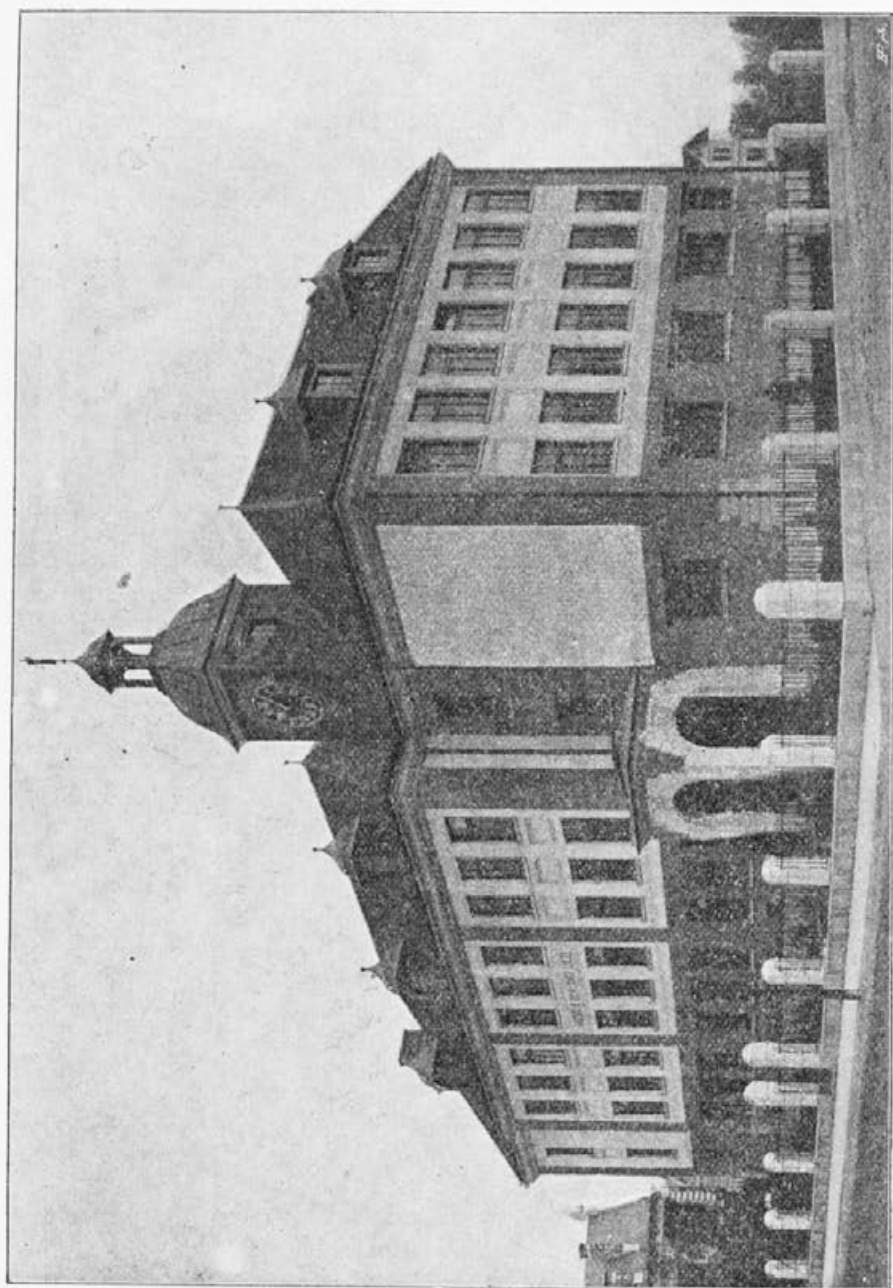

- Založil mestni dekliški licej. -

Tisk „Narodne tiskarne“ v Ljubljani.

III. IZVESTJE

MESTNEGA DEKLIŠKEGA LICEJA

V LJUBLJANI

IN Z NJIM ZDRUŽENIH ODDELKOV.

ŠOLSKO LETO 1909/10.

—**—

IZDAL

IVAN MACHER, C. KR. PROFESOR IN RAVNATELJ.

V LJUBLJANI 1910.

===== ZALOŽIL MESTNI DEKLIŠKI LICEJ. =====

TISK „NARODNE TISKARNE“ V LJUBLJANI.

Dr. Jakob Zupan kot pesnik.*)

Spisal dr. Rudolf Molè.

1. Dr. Jakob Zupan spada med najbolj plodovite pesnike „Kranjske Čbelice“. Toda če si ogledamo njegove pesmi — prečitajmo le eno — pridemo koj do spoznanja, da imamo pred seboj delo spretnega verzifikatorja, a ne nadarjenega pesnika. Zupanu nedostaja onega visokega pesniškega poleta, ki diči vsakega pravega pesnika.

Težko je dognati, kdaj je začel Zupan pesnikovati. Marn pravi: „Iz prijateljskih in iz nekterih poznej priobčenih pésmic se kaže, da je Zupan pisariti in pévariti jel bil že l. 1810—13; kolikor vé m, pé rva očitna pesmica njegova je pa naslednja v „Illyrisch Blatt-u“ l. 1828, št. 10: Ljubljana — Kranjci“. — Pesem nosi tudi pripis „Pod Gumniškim klancom 19. aprila 1821.“

Torej bi bila ta pesem prvo tiskano Zupanovo pesniško delo. Če pa vpoštevamo datum, tedaj je mogoče spesnena dne 19. aprila 1821. Da se je pečal s pisateljevanjem že v letih 1810.—13., je znano**). O pesnikovanju pa ne morem navesti iz svojega gradiva nobenega dokaza. Iz naslova „Glaŕ za Krajnze 1813“ bi bilo lahko mogoče sklepati, da se je že tedaj pečal s poezijo; čudno pa je vendar, da se nam ni nič ohranilo iz te dobe. Vsekako je verjetno, da je začel pod vplivom Vodnika in barona Zoisa pesnikovati, da je mogoče pokazal tema svoje izdelke, na kar sta mu odsvetovala nadaljnje pesnikovanje, spoznavši njegovo nezmožnost za pesnikovanje. Ta domneva postaja tembolj verjetna, ker ne slišimo za časa Zoisa († 1819) in Vodnika († 1819) prav nič o pesnikovanju in da je omenjena pesem datirana še le po njiju smrti.

Da se je Zupan sploh začel pečati s poezijo, se imamo zahvaliti velikemu vplivu romantike, ki je dajala prednost poeziji pred prozo. Vsak pravi domoljub je čutil potrebo, izliti svoja domorodna čustva v verze. Tako vidimo, da se peča tudi znanstvenik in učenjak Zupan s poezijo.

Pri vseh nedostatkih pa imajo Zupanove pesmi to prednost, da so nastale iz velike ljubezni do domovine in slovanstva. Že prva znana pesem „Ljubljana — Krajnci“ — (Ill. Bl. 1828. št. 37.) nam dokazuje to. V tej pesmi hoče opevati slavo Kranjske in slovenske prestolnice. Ljubljana, ki ji je dana slava, ima večno nedeljo. Ali vendar je pridna,

*) Tej razpravi sledi razprava „Jakob Zupan kot pisatelj“. Kot priloga izide tudi popoln seznam Zupanovih del.

**) Prim. o tem moj članek v letošnji Carnioli.

ima vedni „šunder“, ker cvete kupčija. Za kranjske sinove vzdržuje šole. Njeni prebivalci hvalijo Boga, svojega Stvarnika, ljubijo kralja, blizu, iz dalja. Krasi jih razum, sovraži jih zlodej. Videl nas je Galec, Poljak, celo „Moskal“ nas je obiskal. In vsak si je zapisal v srce: „Krajnzi junaki, — Ref fo Šlavaki“.

Da si je dežela majhna*), jo vendar pozna vsak na svetu; sklicuje se na slovite može, ki so šli v daljni svet. Naštevata nam imena različnih misijonarjev, ki so oznanjevali sv. vero v tujini, in druge. Imenuje nekega Malnariča, ki ni imel nobene druge zasluge razun te, da je postal bogat v Ameriki in umrl kot bogataš v Parizu, patra Krištofa Černeta, misijonarja v Egiptu, umrlega na otoku Sokotori v Arabskem morju, jezuita Hallersteina, dvornega astronoma v Pekingu, misijonarja Baraga, Auersberga, Reigersfelda, Voglarja na Ruskem.

Že dejstvo, da imajo Poreč, Gorica, Trst, Ljubljana ob istem času Kranjce za škofe, ga navdaja s ponosnim veseljem.

Njegovi sorojaki imajo sicer mnogo slabih lastnosti, a odlikujejo se po tem, da puste mirne sosede v miru. (Glať sa Krajnze 1813. Kr. Čb. 1830, str. 63—65).

Tudi tujci morajo priznati, da zasluĝijo Kranjci in njihov jezik hvalo. Italijan, ki pride iz Padove v Ljubljano, mora priznati, da Ljubljana „slovenšno v med omaka“. (Sicer pa vemo prav dobro, da govore v Ljubljani najslabši slovenski jezik!) Slovani slovijo široko okrog, a Kranjci se najbolj „evropeanijo“. Vse hrepeni po uku, hoteč doseči Grka. Krajnska je domovina Vege, rasti in noše Kranjce ne najde drugod. Če bi imel Italijan na razpolago, postati Poljak ali Kranjec, bi gotovo volil Savico. Kot sosed Italije meji na morje ter vidi toliko ljudi in si bistri um. („Lah od Krajnza“. Kr. Čb. 1830, str. 60—61.)

Toda ne ogreva se samo Italijan za Kranjsko, tudi Nemka se mora pohvalno izraziti o Kranjci. Čudi se — kako se glasi to naivno — Kranjci, ki nosi na glavi poln škať vode, ne da bi si ga podpirala z rokami. V cerkvi jo pa gane stran belih peč in si jih ne more nagledati („Nemka od Krajniz“. Ibd. str. 62).

Slovanski jezik ljubi vsak, kdor ga le količak pozna. Za primer navaja Italijana Appendinija, ki se peča z dalmatinsko knjiĝevnostjo, Francoza De Maitre-a, ljubitelja slovanskih jezikov, Angleĝa Gilforda, ki trdi, da brez slovanskih jezikov ne moreš razumeti grškega jezika; imenuje Goetheja, ki je prevedel na nemški jezik Asan-Aginico.

Zato je ves navdušen za barona Schmidburga in polkovnika Vočerja, ki spoštujeta slovanski jezik in ga tudi govorita; posebno se mu je priljubil Schmidburg, ker se uči v njegovi družini slovenski jezik. Konečno pravi:

„Kdor moj kremel zaničuje, — Dedov, sester glas roti: Zlo mi dušo pretresuje, Narod moj zatret' želi. — Smo gotovi se učiti — Od zmodrenih glav okrog; — Al' slovenšino zgubiti, — Je nas, bo nas varval Bog. — Tujšin koliko minulo — Iz med Karnije mejá! — Bo človeštvo se zasulo — Prej, ko naša reč nehá“. (Ill. Bl. 1831. Str. 45).

*) „Šentimer Florijanu, Osdravniku, Krajnzu is Krajna, pokofhenimu od kolere 1830 na Rufkim, v' Mofkvi. — (Kam Krajniz ne gré?). — Ill. Bl. No. 3. 1831. Str. 9—10.

Iz patriotičnega čuvstva so nastale vse one pesmi, ki so izšle pod naslovom „Kranjski Nestorčik“ in „Kranjski Plutarčik“ bodisi v „Čbelici“, bodisi kot priloga v Wiesthalerjevi razpravi.*)

Pod prvim naslovom opeva vse one može, ki imajo kake zasluge za domačo deželo ali pa imajo to srečo, da so se narodili na Kranjskem in se izkazali v tujini. Lokalnemu patriotizmu moramo pripisovati dejstvo, da se ne opevajo samo Slovenci, temveč tudi Nemci. Razun obeh bratov Janša in nekaterih škofov se omenjajo skoro sami kranjski (nemški) plemenitaši.

Zupan si vzame navadno kakega moža iz zgodovine ter opeva njegove zasluge v verzih. Tako so nastali iz teh verzov kratki življenjepisi dotičnih mož. Najboljša izmed vseh teh pesmi, je ona, ki je posvečena baronu Zojsu, ki se nahaja tudi v naših čitankah. („Baron Cojz Žiga“ — Kr. Čb. 1830. Str. 76—77).

Poleg Zoisa srečamo tudi znanega mecena protestantskih jugoslovanskih pisateljev, barona Ungnada, Žiga Herbersteina, znanega poslanca na Ruskem in potopisca, Karla Herbersteina, ljubljanskega škofa za časa Marije Terezije in Jožefa II.

Slede imena mož, ki so se izkazali na polju literature in znanosti ali pa imajo zasluge za njo, opevajo se baron Valvazor, znani kranjski zgodovinar, astronom jezuit baron Hallerstein, baron Vega, baron Karl Zois. — Izmed vojskovodij in diplomatov se omenjajo baron Andrej Auersberg (Turjaški), Ludovik in Filip Kobencel — Opevajo se nadalje baron Pelzhofer, baron Kavalari, ki se je izkazal v svojem življenju s tem, da je imel veliko kupčijo s konji. — Verze je posvetil bratoma Janšič; eden je bil znani čebelar, drugi slikar.

Poleg Valvazorja, Vege in posebno poleg Ungnada pogrešamo imeni Trubarja in Dalmatina, ki sta si pridobila največ zaslug za slovenski jezik. A med deseterimi škofi ljubljanskimi čitamo imeni Urbana Tekstorja in najbolj vnetega protireformatorja Tomaža Hrena. Zakaj ni opeval Zupan Trubarja in Dalmatina, saj je bil vendar znan kot neustrašen in svobodomiseln mož?

Izmed 10 potomcev družine baronov Gallov bi skoro nobeden ne zaslužil, da bi jih kdo spravil v verze. Dva izmed teh imata edino zaslugo, da sta se izkazala kot kaplana. Sicer pa ne smemo pri tem pozabiti, da je Zupan mnogo občeval v družini baronov Gallov (Wiesthaler, str. 162),

„Kranjski Nestorčik po Dolničarju“ je kratka kronika kranjske zgodovine, spesnjena po Dolničarjevi kroniki**), ter obsega letnice 32 pr. Kr. do 1457 po Kr. Tu je hotel Zupan povedati javnosti, da se Kranjska lahko sklicuje na staro zgodovino, ki sega v rimske čase.

Zupan nas spominja, da je bil Avgust I. 32 pr. Kr. pri obleganju mesta Metula ranjen, ne da bi prodril v mesto. (Kr. Čb. 1831, str. 31.) L. 16. po Kr. se upro v Emoni rimski vojaki, ker niso dobili nobene mezde; ustajo so pa kmalu zatrli. (Kr. Čb. 1831, str. 56.) Cesar Trajan

*) Fr. Wiesthaler, dr. Jakob Zupan. Ob stoletnici njegovega rojstva. Ljubljanski Zvon, 1885.

**) Johann Thalnitsher a Thalberg Epitome Chronologica antiquissimae Urbis Labancensis ab anno mundi 2831 et ante Christum 1222 usque ad annum 1713 post Chr. n.

je premagavši Dake l. 102. korakal čez Trajansko goro v Rim (Ibd. 56.) — Leta 331. je bil cesar Konstantin v Ljubljani. (Ibd. 57.) Sv. Hieronim je bil rojen l. 341. v Srednji vasi v Istri; o kraju ni dandanes nobenega sledu več. (Ibd. 57.) Cesar Theodor prepodi l. 388. Maksima iz Emone in vse mu leti veselo naproti. (Ibd. 57.) Atila razruši l. 452. Emono (Ibd. 58.), a Narses, Justinianov vojskovodja, jo zopet sezida l. 554. kot trdnjavo proti Frankom. (Ibd. 58.) Na Sorškem polju se je vršila bitka med Goti in Švabi (l. 461.). Bitnje, ime izhaja od bitve, kri oblije. (Ibd. 58.) Samo, slovenski vojvoda, umrl l. 662., je bil močan vojvoda, strah Frankov in Turingov. (Ibd. 57.) Sv. Ciril in Metod sta dala Slovanom biblijo; poznala sta jezik, ne ve se odkod. (Kr. Čb. III. ², str. 47.) Madjari, ki so l. 900. divjali v Ljubljani, so bili uničeni na Ljubljanskem polju l. 944. (Ibd. 47.) Nekdaj so prebivali v Ljubljani židje. O tem priča sinagoga, ki so jo morali l. 1213. prezidati. Židovska ulica nas spominja na to. (Ibd. 48.) L. 1312. je morala Sicilija poslati Ljubljani žita. (Ibd. 48.) Turki so prodrli l. 1416. do Polhovega gradca (Ibd. 48.), a l. 1430. so jih potokli pri Novem mestu. (Ibd. 48.) — Prva šola v Ljubljani je bila pri Šenklavžu l. 1418. (Ibd. 49.) L. 1441. je morala Ljubljana plačati davke s cekini, ker ni imela krajcarjev. (Ibd. 49.) Cesarja Friderika so zaprli v Celju, a Kranjci (l. 1457.) so ga rešili. (Ibd. 50.)

Po tem kratkem posnetku lahko razvidimo, da je Zupan obdelal v kratkem lep košček kranjske zgodovine.

Tudi njegove prigodnice mu služijo indirektno v proslavo domovine in jezika. Glavne momente sem že omenil.

Izmed prigodnic je posvečenih sedem cesarju Francu I. in njegovi soprogi, pet baronu Josipu Kamilu Schmidburgu, po ena je posvečena Florijanu Sentimerju, Gustavu Vocherju, Matiji Ravnikarju, Jožefu Poklukarju, Todoru Milutinoviću, ogrski kraljici Mariji Ani Karolini. Ena opeva veliki petek l. 1830., ena je nastala ob priliki obnovitve novo-meškega kapitlja.

Pesmi prigodnice itak ne spadajo k boljšim izdelkom poezije, ker se redkokrat izražajo pristna čuvstva. Mnogokrat je pesnik prisiljen, suhoparno naštevati vrline opevanih oseb, ali pa pretirava in banalno povečuje osebe z lastnostmi in vrlinami, ki jih nimajo. Še celo dobremu pesniku se ponesreči prigodnica, kakšna je morala nastati taka pesem pri Zupanu? Čitamo samo banalne fraze in, ker eno in isto osebo opeva večkrat, je postala pesem zdaj boljša, zdaj slabša. Najboljše pri teh pesmih pa je omenjeni patriotični motiv.

Pesem, posvečena zdravniku Florijanu Sentimerju, doma s Kranjskega in umrlega na koleri v Moskvi l. 1830., mu podaja priliko, opevati in slaviti kranjsko deželo. (Prim. gori.) V pesmi na Gustava Vocherja omenja, da vsak ljubi slovenski jezik, kdor ga količkaj pozna. (Prim. gori.) Pesem Matiji Ravnikarju, tržaškemu škofu in slovenskemu pisatelju, nima teh velikih patriotičnih tirad, a dobro slavi njegove vrline in zasluge. Pesem je ena izmed najboljših, ker je nastala iz prijateljstva in spoštovanja.

Pri pesmih, posvečenih baronu Jožefu Kamilu Schmidburgu, ne smemo pozabiti, da je bil baron guverner Ilirije. Zupan se je ravnal

čisto po nemških pesnikih, ki so ga opevali v listih „Illyrisches Blatt“ in „Carinthia“. — V teh pesmih se naglaša njegova domovinska ljubezen, skrb za Kranjsko, ljubezen in usmiljenje do revežev. Posebno se še omenja, da se je v njegovi družini podučevala slovenščina.

Pesmi na cesarja so nastale ob priliki njegovega godu ali pa ob njegovem prihodu v Ljubljano. V njih se ponavljajo skoro iste besede, samo vedno v drugi obliki. Opevajo se cesarjeve dobrote, miroljubnost, velike dobrote, ki jih deli Ljubljani in Kranjski. Poudarja se posebno dejstvo, da je Franc I. izbral Ljubljano za znani kongres l. 1820., kar je Ljubljani zelo koristilo. Ne pozabi velike skrbi za osušenje ljubljanskega barja. Sploh poudarja velike skrbi, ki jih imajo Habsburžani za Kranjsko; saj je Karol VI.* dal zidati cesto do Trsta. Cesarico Karolino povelečuje, da je ohranila svojemu soprogu v neki hudi boleznini življenje. Navadno se prično te pesmi z zagotovitvijo neomajane zvestobe slovenskega (kranjskega) ljudstva do vladarja in se končajo z molitvijo, naj bi Bog ohranil cesarja in vnukov vnuke!

V svojem patriotizmu je šel Zupan tako daleč, da se je odločil, pisati verze brez **s** in **z**, ker so baje očitali slovenskemu jeziku, da ima preveč sičnikov. Tako piše kot pripombo k pesmi na cesarja v „Illyr. Blatt“-u 13. febr. 1830., str. 25 sledeče: „In diesen 28 Zeilen finden die Feinde der zu vielen S und Z, ausser dem Namen Franz, wofür andere Slaven Frane sprechen, weder den einen, noch den anderen dieser Laute; deshalb bittet das fremde Konvent statt zbor oder s-hod um Gnade und Nachsicht der mehr als andere für die Reinheit ihrer Sprache eifernden Slaven.“

V pesmi „Veliki petik pred 1797 letmi“ pravi: „Kralj mira, Kristus; mir na mésti = svet, de vsih dvajsetero verst brez ceta n'esa ostane.“

Sploh kaže Zupan tendenco, izogibati se besed s sičniki.

Na to Zupanovo manijo merijo znani Prešernovi verzi:

„Brez cetov teče vir mi Hipokrene —
In esov v pesmah mojih najti ni!“
Zatorej nimajo nobène cène,
Zato so pesmi tvoje brez soli. (Kr. Čb. III. 2 20.)

Ne smemo tudi pozabiti, da se je Zupan posluževal v svojih poezijah etimologij, da bi razložil nekatere kraje za slovanske. Omenil sem že, da razlaga kraj Bitnje od besede „bitva“. (Kri Bitnje oblike. — Od bitve imé.) — V pesmi na Schmidburga hoče „Quarnero“ prinesiti v zvezo s „Korotanom“:

Nekdaj bil je Korotan Vajvodski raširjen celó les.
Ondi Karnersko morjé kerstili krog Istre, krog Reke.

Lava in Krka sta slovanski imeni, zakaj „Vindam je lava mostik, so kerki ikriša potokov“. (Lava heißt slavisch der Steg, Kerk Flüsse voll Roggen der Quäcker.)

2. Razun pesmi, ki jim je patriotska vsebina glavna stvar, je napisal Zupan tudi mnogo drugih, ki so mu še slabše uspele od prvih.

*) Tega opeva tudi v posebni pesmi „Cesar Karl VI. oče kranjskim cestam“ III. Blatt, 1830, str. 59.

„Modrica“ (Ill. Blatt. str. 12.) je nekak program, po katerem naj se ravna kranjski (slovenski) pesnik. Vsak naj spiše mnogo lepega, ne oziraje se ne na desno, ne na levo, zakaj kakor hitro se razbije nasprotovanje, si lahko pridobi vsak hvalo. Kranjci (Slovenci) se radi uče majhnih pesmic, medtem ko čitajo Odisejo ali Plinija zelo redko. Tudi prepira radi črk se ni treba bati, ker bistri razum pri obeh strankah.

Zupan je stopil v kolo onih pesnikov, ki so opevali letne čase, ter napisal pesem „Jesen“. (Kr. Čb. 1830.)

Če se pa Zupan napoti med „Tolminske pastirje“, tedaj je posnemal grške in rimske bukolike (Murko: Misli k Prešernovemu životopisu, L. Z. 1901). Pesnik se napoti nekega dne, ko je ravno odzvonilo delopust, med tolminske pastirje, ki so bili oblečeni v raztrgane obleke; bosí so ter imajo komaj malo ovsenjaka, da si uteše glad. Vela lica so opaljena, mirni so kot ovčice. Če začno peti zvonovi, se vesele kot kralj in planina se jim zdi kot paradiž. Začno plesati in ploskati, vriskati in peti, napivši se iz nedolžnega studenca. Zdi se, kakor da bi bil ves Tolmin svatbeni dan.

Posnemajoč Gleimove ode, proslavljajoče Friderika II., je spesnil Zupan „Berlinskega koplorka ura“. (Kr. Čb.) Tu se pripoveduje, kako je Friderik nekoč vprašal nekega korporala, koliko je ura na njegovi uri. A ta mu je odgovoril, da ni ne štiri, ne pet, ali da je vsako uro pripravljen, darovati življenje za kralja. To je kralja tako ganilo, da mu je daroval svojo zlato uro, češ, da ura lahko vsak dan pokaže, kdaj se boče žrtvoval za kralja.

V istem smislu je spesnena tudi oda na Henrika IV., francoskega kralja, najboljšega izmed kraljev, ki je bil Galecem to, kar Tit Rimljanom in Alfred Britancem. Po smrti Ludvika IV. so radovali, a po Henrikovi smrti so se jokali. Ljubimo ljubljenca cele zemlje, obnavljajmo in hvalimo njegove želje; saj si je želel tako dolgo živeti, dokler ne bode imel Galec v nedeljo „pute“ na mizi. (Kr. Čb. 1830, 56, 57.)

Med baladami in basnimi omenjam sledeče, ki so izšle v „Kr. Čbelici“, 1830: „Smert s plesavcam, kopuna v' kurnjeku, eden debel, eden droben, Duhovi-tatovi, Z dežja pod kap.“

V prvi pesmi se pogovarjata smrt in mlad plesavec. Smrt ga nagovarja, naj se pripravi na smrt. Ali mladenič ji odgovarja, da je še mlad in naj si rajši izbere starčke, ki že komaj čakajo nanjo. Smrt pa pravi, da ne gleda na leta, da kosi rada cvet, da vrsti rada dekleta in fantine med grbe.

V drugi pesmi misli suhi kopun, ko zakolje gospodar debelega, da mu bo prizanesel; a gospodar zakolje oba.

Tretja pesem obravnava motiv, kako si navidezni duh dovoljuje mnogo tatvin; ko zadene na pravega, ga ulove in kaznujejo.

Zadnja nam pripoveduje znano snov o deklah, ki so zaklale petelina, da bi laže dalj časa spale, a dosežejo ravno nasprotno, ker gospodinja še bolj zgodaj vstaja, ker ne ve, koliko je ura.

Vse te pesmi imajo povečini moralno-didaktično tendenco in končajo tudi s kratkim naukom.

Pesem „Vskrs“ opeva milost, ki je došla ljudem po rešitvi in smrti Boga Sina.

3. Ohranilo se nam je več nego sto Zupanovih epigramov. Vendar pogrešamo pri teh epigramih onega ostrega dovtipa in duha, ki bi ga pričakovali iz naslova „Pšice“. Povečini so to brezpomembni verzi, ki so nastali iz onega patriotičnega motiva, ali pa se ozirajo na človeške hibe in druge strani človeškega življenja.

Tudi v „Pšicah“ opeva domovino in jezik slovanski, Zoisa in Valvasorja, ki sta bila sicer Italijana, pa sta vendar postala Slovana. Zoisova hiša je postala zavetišče slovenskega jezika; Zoisu se imamo zahvaliti, da se nihče več ne sramuje govoriti slovensko; brez Zoisa ne bi bil Vodnik postal znan Slovanom, kakor tudi Horac ne brez Mecena. Posebno prozajično je tudi, kar govori Dobrovski Kalistru.

Poveljuje Herderja, ki pozabi lastni rod, ceni človeštvo in uči Slovane upati. Zato naj se tudi Madžari uče od Herderja, kako se morajo ceniti drugi narodi, in naj prosijo Slovane za oprostitev. Ne more si kaj, da ne bi omenil ilirske pevke, ki je omamila celo Goetheja in Fortisa.

Ne zabi Ljubljane, ki postaja od dne do dne lepša in slavnjša, in svetuje obrekovalcem, da molče; zakaj vsakdo bi jih po ljubljanskem kongresu le zasmehoval.

Na srcu mu je tudi hvala Kranjcev (Slovencev), ki so nekdanj rešili Sisek, bili strah za Bosno, ki so zapodili Turke v beg, a imajo po zaslugi Karla VI. ceste in kupčijo do morja. Da, Slovenci (Kranjci) imajo celo prednost pred Angleži. Slovenci ne pohvalijo radi, kar smatrajo za laž. In če bi ga kdo vprašal, zakaj hvali Slovence, tedaj bi mu odgovoril, ker ubogim Slovincem zadostuje tuja kletev, slabo pa itak lahko najde sovražnik za mejo.

Ne more prezreti onih, ki hvalijo slovenski jezik in deželo. Tako omenja Binerja, angl. konzula v Trstu, ker se je izrazil, da mu slovenska knjiga iz Ljubljane najbolj ugaja; pozabil tudi ni lorda Gilforda, Marmonta, Nodierja, ker hvalijo Ljubljano.

Politični so epigrami na Friderika II. in Napoleona. V epigramu na prvega pravi, da se mali tatovi obešajo, veliki pa postanejo slavni. Veliki tat je Friderik II., ki je ukradel Šlezijo, majhni pa Anžic, ko je ukradel dve repi. — Na Napoleona merijo epigrami „Človek obrača, Bog obrne“, „Krajec, silen moliti za Napoleona“, „Premočno ni dobro“. V prvem omenja, da je hotel Napoleon celo Evropo požreti, ta pa ga ni hotela in mora v tujini trohneti.

Drugi epigrami so različne vsebine ter obravnavajo razne snovi iz človeškega življenja. Mnogo pregovorov prestavi v verze. Nekateri verzi sečitajo precej gladko, a po večini so banalni: z izrazi ravno ne šteti posebno. Še najlepši so oni, ki se nanašajo na družinsko življenje in enako. Omenim le epigram, ko mati svari hčer pred naborniki, češ, da so metuljčki. Čedna sta tudi „Matiček in Nežka“. „Tepena žena“ ni brez dovtipa. Najlepši epigram je brez dvoma:

Tebi svet use obéta, — Kar srce si poželi;
Vari brez sadu se cveta, — Sad osreči, cvet slepi!

Dalje smeši tudi razne človeške napake kot prilizovanje, skopost, ošabnost itd.

Nekatere pšice se nanašajo tudi na umetnost in literaturo. Značilno je, da pravi Zupan, da so nekoč vprašali pisatelja, kaj zna, sedaj se ga pa mora vprašati, kaj je (jesti!).

K epigramu prištevam tudi distihe „Tadlè po Posidipu“ in „Hvalé po Metrodom“. Tadlè pride do zaključka, da bi bilo bolje, da ni bil nikdar rojen, Hvalé pa pravi, da ne bo nikdar preklinjal svoje matere, naj bo to ali ono.

Dovtipa in duha imajo te pušice malo. Nikjer ne najdemo, da bi bičal tedanje naše razmere. Toda Zupan očevidno ni nameraval tega, saj pravi sam:

Pušice nehajo, — Dramiti sem tël:
Ak bolšati znajo, — So dobre dovël. (L. Z. 1885. Str. 349)

Ti nedolžni staromodni epigrami so izvabili dovtipnemu in duhovitemu Prešernu le ironičen pošmeš na usta. In vendar so bili ti epigrami, ki pričajo o velikem Zupanovem znanju, dosti boljši od vodenih Kastelčevih „Muh“! Primerno zbode Prešeren Zupana z besedami:

„Kot vsaka ni žival lisica,
Tak vsaki ni napis puščica“. (Kr. Čb. III. 2 18.)

Zupan je prevedel tudi nekaj nemških, latinskih, ponajveč pa srbskih narodnih pesmi.

Prvi tiskani prevod — Salisov „Grab“ — „Grob“ je skupno delo Kastelica in Zupana. Prevod je slab. (Ill. Blatt 1828, str. 14).

Iz nemščine so tudi prevedene Franz v. Hermannsthal „XII. Gh aselen an einen Freund“ („XII. Gasel prijatelju“, prev. S.) (Ill. Blatt. 1831). Prevod je deloma dobeseden, deloma prost; najslabše pri tem prevodu je dejstvo, da Zupan rabi toliko skovank. Pomen pa imajo gazele zato, ker so to prve gazele v slovenskem jeziku; zakaj Prešernove so izšle pozneje.

Iz latinščine je prevedel cerkveno pesem „Veni creator spiritus“, ki se čita prav gladko.

Iz srščine je prevedel predgovor k pesmim Ivana Ivaniševića: „Kita cvitja razlikoga“ (1642) in 22 srbskih narodnih pesmi, med temi „Asan-Aginko“. Ti prevodi so gotovo najboljše Zupanovo delo; prevodi so čisti in se čitajo gladko. Da so tu tudi drugi pomagali in popravljali, je skoro gotovo. (Prim. tudi Grafenauerjevo razpravo o Kastelčevi zapuščini v letošnjem „Času“.)

4. Jezik Zupanovih pesmi pa premnogokrat odbija čitatelja od sebe, da, v mnogih slučajih je naravnost neumljiv. Splošno se mora reči, da je jezik krepak in čist, a arhaizmi, mnoge tujke, besede, izposojene iz slovanskih jezikov, največ pa skovanke ne morejo zadovoljiti čitatelja. Najbolj značilen je aorist: n. pr. učista, prihruše, posadista, posla i. t. d.

Značilne so razne tujke. Omenjam le nekatere: amrela, arfa, baronat, bombardar, dacja, kamra, keha, kugla, kušvati, malar, natora, purgarji, roklar, šunder, žebel, žida i. t. d.; brak, glagolenje, gruzilo, lik (Lobgesang), likvati, lono, plač, pojatina, polk, vëli, vtori, zavët i. t. d.

Izmed besed, ki jih je skoval sam, so mu posebno priljubljene besede na **-on**: hlapčon, Frankon, Plavon, Slavon i. t. d. Tvorijo tudi besede na **-ija**: cesarija, človečija, higija (zdravje, higiska glava). Uga-
jajo mu tudi besede na **-un**: begun, govorun, jedun, kradun, obetun. Pogosti so substantivirani verbalni adjektivi: cesarenje, gostenje, hro-
vatenje, kesnenje i. t. d. Omeniti moram tudi pogoste samostalnike na **-stvo**: bratimstvo, domovinstvo, serbinstvo, Tibinstvo (luteranstvo), tujstvo. — Najbolj značilna pa je tvorba glagolov iz tujk ali drugih imen: banatiti, baroniti (za barona napraviti), bizantiti (bizantinsko delati, izven šole delati), bógmati (priseči), cesariti (biti cesar), evropaniti, horvatiti, katoličiti, kosmopolitovati, ozajčiti (srce se ozajči, se v zajca izpremeni), nemiriti, noviti, popavlititi (iz Šavla napraviti Pavla), škofiti (škof biti), večnim(eti) [trans. in intr.], zmojstriti („die Magister oder Doctorwürde graduiren“) i. t. d.

Omenim naj še sledeče besede: deščik („der Ahne“), kon (konec), Nebojse (Turek), Vimfenjak („ein Soldat aus dem Regimente Wimpfen“), Van Svitenija (dunajska medic. fakulteta).

Interesantne so tvorbe različnih lastnih imen, zlasti imena narodov in krajev. Slede naj nekateri primeri: Berdo Rudolfa: Novo mesto; Blanci, Emonian, Jazonci: Ljubljanci; Frankon, Gal, Galjan, Golec Plavi (imajo modre suknje), Plavón, Plavín: Francoz; Karnija, Krajan, Krajna: Kranjsko i. t. d.; Moskal, Moskvičan, Nevljin (Petrograjanski): Petrograjski; Nilin: Egipčan; Rosijak, Rosja, Rosjan, Ruskinja, Rosiski: Rusija i. t. d.; Slavak, Slavon, Slavnia, Slovén, Slovénke, Slovenstvo i. t. d.

Da se spozna, kako je prevajal Zupan iz nemščine, oziroma, da se lahko vsak prepriča, kakšen je Zupanov jezik, naj sledita prva Hoffmannsthalova gazela in prevod:

Du schwörst, daß dir zur Qual der Occident ist,
Und deines Lebens Ziel der Orient ist,
Weltbürger, sprich, wie kommt's, daß Ziel des Lebens
Dir von der Welt ein winziges Segment ist?
Bist du ein Fisch, der in der Luft dahinstirbt,
Und dem nur Wasser Lebenselement ist?
Gehst du auf's Wirken aus, so mußt du wissen,
Daß dort, wie hier, dein Wirken nur Fragment ist.
Was uns beglückt, liegt einzig nur im Denken,
Das ja vom Hier und Dort nicht dependent ist.
Nicht dadurch wird Arabien dich befried'gen,
Daß — reine Sonne etwas vehement ist. —

Supan:

Ti bógmaš, de večir za té neslán je,
Da tebi proti jutru kraj odbrán je.
Kosmopolit'! Kakó, govori drugu,
Svetá drobtina majhina tvoj stan je!
Si riba mordè, v zraku koj mertvéna?
Potoka žlebič ribi svét volán je.
Ak misel tvoja delati široko,
Viš, rama tvoja letu, tamkej dlan je.
Kar te osreči, je edina misel,
Enako tu, no tam, steber močan je,
Arabija ne bo te osrečila,
Tam sonca žarik za-te presilan je.

Višek novotarij pa tvori pesem, posvečena Josipu Poklukarju. Čop je poslal to pesem Prešernu, ki se je takrat mudil v Celovcu, v pismu dne 26. (24.) marca 1832.*) Sam ni sicer nič razumel, kakor pripozna sam v pismu, a obrnil se je na Zupana, da mu jo razloži. Mi bi je tudi ne razumeli, če ne bi bilo komentarja zraven.

Citiram samo prvi verz:

Lézhí bolj nége fladoft, drug mili! skup lade uzhitel! —

To pomeni po Zupanovem komentarju:

Es heilt den Schmerz der Zärtlichkeit Süße, theurer Freund, der Pfarren-Leitung Lehrer! i. e. Professor der Pastoral.

Tedaj ni čuda, da ni velika množina ljudi razumela teh in enakih pesmi, da jim je moral Zupan dodati komentarje, ki so bili po svoji vsebini mnogokrat daljši od samih pesmi. To seveda ni ugajalo. V „Illyr. Bl.“ 1831, str. 53 pravi neki „Winde“ **) med drugim: „Eben so ist zu bedauern, daß gelehrte Männer, die zur Bildung der windischen Sprache ungewöhnlich viel beizutragen fähig sind, sich mit nichts-bedeutenden Kleinigkeiten, mit leeren, selbst gebildeten Winden ganz unverständlichen Gedichtchen, lächerlichen Wortfängereien und willkürlichen Erklärungen, die von Niemandem angenommen, wohl aber von Jedermann belacht werden, abgeben.“

Zupanu so tudi ustmeno odgovarjali, naj neha s takimi stvarmi, a odgovoril jim je s pesmijo: „Krajnec dolžen hrovatenja“, kjer je mnenja, da se moramo ogibati samo germanskih in romanskih, tatarskih, madjarskih, turških besed, slovanske pa Kranjsko lahko imenuje svojo last. —

V tej pesmi rabi Zupan tudi besedo „šalobarde“, ki jo je prav dobro porabil Prešeren v svojem znanem sonetu „Ptujo-Besedarjem“, ki se prične z besedami „Ne bod' mo šalobarde!“

5. O metriki v Zupanovih pesmih ne bom govoril dosti. Povečini so štiriverstične jamske, trohejske, oziroma trohejsko-daktilske kitice. Najbolj pogosta je ona, avstrijskim in štajerskim narodnim pesmim vzeta mera („Schnadahüpfel“), ki jo je posebno grajal Čelakovski v svoji znani recenziji v „Ill. Blatt“ 1832. Str. 32.

Da je bil spreten v verzificiranju, to mora priznati vsak. Poskušal se je tudi v akrostihu in kronogramu.

Kar se metra tiče, ima Zupan tudi svoje zasluge, ki se mu ne morejo in smejo odrekati. Bil je prvi, ki je spoznal bistvo današnjega slovenskega heksametra. Zupan se ravna po onih dveh pravilih, ki jih je pozneje postavil Stritar za veljavne pri slovenskem heksametru, namreč moške cezure in daktila, v sili umetno ponarejene spondeje. (Wiesthaler, str. 97.) Le tuptam je grešil proti temu pravilu, ker je rabil troheje.

Čelakovskemu pa niso ugajali taki heksametri. Zato je zahteval, da naj se ravnajo Slovenci pri posnemanju antičnih pesniških oblik

*) Zbornik Slovenske Matice VI. 1904. Str. 186—189.

**) Pod „Windom“, so mislili, se je skrival Slomšek. Prešeren piše Čopu dne 5. febr. 1832: „Slomšek läugnet hartnäckig der Winde des Illyr. Blattes zu sein.“ (Ljublj. Zvon, 1888, str. 569.)

po grški in latinski, oziroma češki prozodiji in naj se ozirajo pred vsem na pozicijo pri kvantitivnih verzih.

Čop pa zastopa mnenje mere po naglasu v heksamtru. Le vedno ena in ista cezura — tretja moška — ni ugajala Čopu. (Ibd. str. 30.)

Prešeren, ki se je sicer poprijel pozneje Zupanovih načel, zbada Zupana z epigramom „Hexametristom“. (Kr. Čb. III.)

6. Mnenje o Zupanovih pesmih bi bilo v kratkem sledeče: Zupanovim pesmim nedostaja pesniškega poleta, ker njihov duševni oče ni bil pesnik, in so proza, položena v srednje dobre verze. Trajno vrednost pa imajo zato, ker so nastale iz velike domovinske ljubezni in iz namena, pokazati tujcem slavno preteklost kranjske dežele. Sploh pa sili iz vseh pesmi učenjak Zupan na dan; zato so tudi njegove pesmi dokaz velenaobražega slovenskega učenjaka.

*
*
*

Konečno naj še omenim, kakšne nazore so imeli sodobniki o Zupanovih verzih.

Prešernov prijatelj dr. Česnik jih imenuje „ungesottene Plunzen“. (L. Z. 1897, str. 174.)

Nezadovoljen je tudi Čopov brat Janez; v nekem pismu na svojega brata pravi, da je Zupanove pesmi razumel še le tedaj, ko jih je prevedel v nemški jezik. (Prešernov album 759.) Dne 15. julija 1832. piše: „Der Supan macht täglich ungesalzener Gedichte, wovon das Futteral ohne Zweifel „Berlinski koplör“ ist. (Ibd. 760.) Dne 1. junija 1834. meni, da imajo Zupanove pesmi malo poezije in mnogo neznanih besed za onega, ki se ni dosti bavil s slovenskim jezikom. (Ibd. 763.)

Da se tudi Prešeren ni posebno ugodno izrazil o Zupanovi poeziji, na to sem že mestoma poprej opozoril. Interesantna je poleg drugih sledeča Prešernova opazka: „Jakons Gratulation (Poklukarju!) habe und hätte ich niemanden lesen lassen, weil sie nur höchstens den Smolnikar und Slomšek hätte interessieren können, die zwei aber kaum so liberalen Sinnes seyn dürften, um so was zu verdauen. Ejusdem auctoris Gratulationscarmen in Schmidburg, vide ultima Carynth, hat hier sehr missfallen, der krain. Text ist kaum oder gar nicht zu verstehen. Die deutsche Übersetzung ist kanibalsch. Auf die Art werden wir zu Gunsten der slov. Philologie keine Prosoliten machen.“ (Prešernovo pismo Čopu, L. Z. 1888, str. 691.)

Še najbolj dobrohoten je bil Čop. Čelakovski je imenoval v že omenjeni recenziji Zupanove pesmi rimano prozo. Čop popravlja Čelakovskega nazore ter piše o Zupanu sledeče: „Was der böhmische Recensent sonst ungünstiges über die Gedichte des Hrn. S. sagt, können wir zwar nicht geradezu widerlegen, doch bemerken wir, daß seine Beiträge größtentheils aus historischen Gedächtnisversen (versus memoriales) bestehen, von denen man eigentliche Poesie nicht wohl verlangen kann; aus Anekdoten, die ihren Zweck erfüllen, wenn sie nur gut erzählt und fließend versificiert sind; aus Epigrammen endlich, die

den Leser befriedigen, wenn sie nur Witz enthalten. Die historischen Verse hätte freilich der Hr. Verf. für den größten Theil der Leser viel interessanter machen können, wenn es ihm gefallen hätte, dieselben durch Anmerkungen aus der reichen Fülle seines Wissens zu erläutern. Da dies nicht geschehen, so dürften viele Leser nicht einmal die Titel seiner Gedichte verstanden haben. Ist z. B. wohl vorauszusetzen, daß jeder Leser der Zbeliza wisse, daß ein Mönch in Kiow, Namens Nestor, um das Jahr 1100 russische Jahrbücher geschrieben, und daß daher die Überschrift: „Krajnski Nestorzihik“ (Kr. Zhb. III., str. 55.) so viel bedeutet als Kleine krainische Chronik? etc. etc. Erläuterungen dieser Art vermießt man vorzüglich in den zwei ersten Bändchen der Zbeliza, aber auch die im dritten gegebenen sind nicht hinreichend.“

Kar piše Šafařík v svoji „Geschichte der südslavischen Literatur 1864“, je pravzaprav Čopovo mnenje. Tam stoji sledeče: „Seine mit S. unterzeichneten Gedichte in der Zbeliza zeichnen sich durch Patriotismus und Sprachkühnheit aus.“ — Čop je izrecno zahteval, da naj se glasi kritika o Zupanu tako in ne drugače. Tozadevno primeri: „Ich wünschte, dass Sie durch diese Worte Supan's Productionen charakterisierten. Seine Sprachkühnheit ist zwar manchmal Tollkühnheit, aber der Mann verdient besondere Berücksichtigung!“ (Zbornik I. str. 152.)

Trdina — Ljubljanski Časnik 1850, str. 308 — mu odreka vsako zmožnost.

Šolski zdravnik.

Spisala M. Wessnerjeva.

Ministrski ukaz z dne 19. junija 1875. l., št. 2968, dež. z. št. 22, naroča strogo vsaki učiteljici, da se seznaní s pravili zdravoslovja in ta pravila porablja v vseh svojih razmerah s šolsko mladino, mora pa si tudi kar najbolj mogoče prizadevati, da tudi domača skrb za zdravje pazi na vse to, kar spada k fizični vzgoji otrok med šolskim časom. Učiteljica ima nalogo, da kolikor mogoče harmonično razvija ne samo duševne, temveč tudi telesne moči in zmožnosti vsake posamezne učenke. Vedno si bodi svesta, da le v zdravem telesu biva zdrava duša.

Po ti ministrski odredbi mora torej učiteljica skrbeti za zdravje njej izročenih učenk. To je težavna in odgovorna naloga.

V predšolski dobi se dete mnogo giblje na prostem in v svežem zraku, dela, kar se mu zljubi. A ko otrok stopi v šolo, naj sedi po več ur zaporedoma v sobi mirno in tiho, kar ni po otrokovi naravi. To gotovo ne vpliva ugodno na zdravje. Bleda lica in slabost so posledica temu preobratu v mladem življenju. Deklice postajajo večje, a tudi več časa posede v šolskih sobah po 40 do 60 in na nekaterih šolah tudi še po več skupaj. Zrak, ki ga vdihavajo te deklice, tudi pri najvestnejšem prezračevanju ne more biti zadostno svež. Zrak pa je pljučam to, kar je hrana želodcu. Če torej primanjkuje svežega zraka našim učenkam, začno bolehati in bledičnost, slabost, omedlevica, mnogokrat tudi hujša bolezen sledi, to vemo učiteljice — posebno mestne učiteljice — iz lastne izkušnje. Premnogokrat mora učiteljica pomagati v šoli oboleli učenki. Tu katera omedli, druga ima zobobol, tretja glavobol, ta zopet nosno krvavljenje itd.

In v vseh slučajih naj pomaga učiteljica. Bode li prav ukrenila, pravo zdravilo dala deklici?!

Skrbeti mora pa tudi učiteljica za primerno razsvetlavo, kurjavo, za pravilne šolske klopi, dobro pitno vodo, toplino v šoli, za snaženje in prezračevanje šolskih prostorov, za pravilno telesno držanje, za snažnost pri deklicah itd. itd.

Kolika skrb, kolika odgovornost!

Mnogokrat in mnogokrat si je učiteljica želela v takih slučajih pomočnika-strokovnjaka, ki ji vsaj deloma odvzame odgovornost ter ji pomaga z dobrimi nasveti in s strokovnjaškim poučilom.

In občinski svet mesta Ljubljane je bil prvi v slovenskih pokrajinah, ki je uvidel to potrebo in nastavil 2 šolska zdravnika za ljubljanske mestne šole.

Vse učiteljstvo, starši in prijatelji mladine so pozdravili z velikim veseljem ta napredek na polju šolske higijene.

Posebno pa smo se razveselile te nove uredbe me učiteljice. Saj ravno deklice najbolj boleajo v šolski dobi.

Vse učiteljstvo je dobilo od občinskega sveta odobreno „Navodilo za šolskega zdravnika“, ki se glasi:

1.

Šolski zdravnik za javne ljudske šole v Ljubljani je stalni nadzorovalni organ glede zdravstvenih razmer po šolah in zdravja dijaštva.

Podrejen je mestnemu občinskemu svetu, z ozirom na njegov delokrog pa mestnemu fiziku, kateremu je zavezan podajati poročila.

2.

O uspehu pregledovanja šolskih poslopij in njih delov, kakor tudi notranje šolske oprave, potem snage in načina snaženja, razsvetljave, zračenja, kurjave, pitne vode itd. obvešča šolski zdravnik šolsko vodstvo in pa mestnega fizika, ki po potrebi poroča o tem c. kr. mestnemu šolskemu svetu.

3.

Šolski zdravnik, ki naj šole pogostokrat obiskuje, preiskuje otroke glede vida, sluha, zobovja, izgovarjanja, glede duševne sposobnosti, potem glede sposobnosti za telovadbo, za ročna dela in za risanje, končno glede zdravja sploh, oziraje se posebno še na nalezljive in na nagnusne bolezni.

Tudi ima skrbeti za to, da se zadosti veljavnim predpisom glede cepljenja šolskih otrok.

Starše je o teh določilih obvestiti na primeren način pričetkom šolskega leta.

4.

Omenjeno preiskovanje raztegniti je na vse otroke, ki vstopijo v šolo in se naj izvrši kolikor mogoče kmalu po vstopu v šolo. Preiskovati je dalje od ostalih otrok vse tiste otroke, pri katerih bi bil učitelj opazil že prej kako napako, in pa one, pri katerih šolski zdravnik med obiskom šole sam zapazi kake hibe.

O preiskovanih otrocih napravi šolski nadzornik poseben šolski kataster in kontrolira prej vpisane otroke.

5.

Preiskovanje otrok naj se vrši s primernim obzirom izven časa šolskega pouka dogovorno s šolskim vodstvom, in sicer v posebnem šolskem prostoru v prisotnosti učiteljice, ali na posebno željo v prisotnosti staršev.

Odpade pa natančnejša preiskava tistih otrok, katerih starši ali njih namestniki naprosijo učiteljico za oprostitev pred rokom, za preiskavo določenim, če je prošnja utemeljena in če ni suma glede nalezljive bolezni ali dolgotrajnega bolehanja, kar bi zahtevalo posebne odredbe.

Splošno raziskavanje telesnega razvitka šolskih otrok v svrhu rešenja zdravstvenih ali drugih strogo znanstvenih vprašanj se sme vršiti le z dovoljenjem mestnega občinskega sveta, poprej pa je slišati mnenje c. kr. mestnega šolskega sveta in staršev.

6.

Zdravniško lečenje bolnih šolskih otrok ni stvar šolskega zdravnika. Kadar je tako zdravniško lečenje potrebno, se obvestijo o tem roditelji s potrebnim ozirom, če ni morda misliti, da starši že vedo o bolezni otroka.

Obveščanje staršev poskrbi po potrebi šolsko vodstvo, in sicer na pripraven in previden način.

7.

Če se pojavi v šoli sumljiv slučaj nalezljive bolezni, naj šolski zdravnik takoj ukrene, da dotično dete prekine nadaljni obisk šole, in naj naznani to takoj mestnemu fizikatu.

8.

Pri svojih obiskih v šolah ne sme šolski zdravnik rušiti pouka, temveč naj se omeji na tiho opazovanje otrok in naj odloži — razen če preti z odlašanjem kaka nevarnost — potreben pogovor z učiteljico ali podelitev kratkih nasvetov na konec pouka.

9.

Šolski zdravnik ni upravičen, poseči v pouk ali ukazovati učiteljem oz. učenkam.

Svojo sodbo o množini ali kakovosti učne tvarine pa sme oddati pristojnemu uradu.

10.

Šolski zdravnik mora imeti priliko prisostvovati konferenčnemu zborovanju učiteljstva vsake šole, kadar gre za posvetovanje glede šolskega zdravstva.

11.

Šolski zdravnik naj deluje v šoli sporazumno s šolskim vodstvom. Če bi došlo do nesporazumljenja med zdravnikom in učiteljico, naj se obrne ta in oni na pristojno mesto.

12.

O nujnih zdravstvenih nedostatih poroča šolski zdravnik takoj mestnemu fizikatu v svrhu nadaljnega uradovanja sicer pa podaja po potrebi perijodična poročila. Razen tega oddaja mnenje posebno o tem, kdaj sme otrok, ki je bil obolel za nalezljivo boleznijo, zopet prihajati v šolo, nadalje o tem, če se iz zdravstvenih ozirov priporoča ugoditev prošnje za oprostitev od tega ali onega učnega predmeta.

Glavno poročilo o svojem delovanju podaja koncem šolskega leta mestnemu fizikatu, ki ga izroči c. kr. mestnemu šolskemu svetu.

(Odobreno v seji obč. sveta dne 5. marca 1909, št. 7249.)

Po ti 2. glavni preiskavi je g. šolski zdravnik prihajal zelo pogostokrat na našo šolo, da se informira o zdravstvenem stanju, pregleda posamezne učenke, ki so se same javile oziroma one, pri katerih se je opazila kaka bolezen na očeh, v grlu itd. Nadzoroval je tudi sedenje in držanje deklic pri risanju, pisanju in ročnem delu. Razentega pa je tudi prišel, kadarkoli je bil naprošen.

V vseh slučajih pa je šolski zdravnik samo nadzoroval, nikdar pa ni ordinoval.

Meseca decembra t. š. l. sta se pojavila 2 slučaja škrlatice na šoli. Po posredovanju šolskega zdravnika in po odredbi mestnega fizikata se je pouk takoj prekinil in šolski prostori so se najnatančneje razkužili.

Delo našega šolskega zdravnika je bilo jako uspešno. Ker je dobro zdravó zobovje za prebavo kakor za zdravje sploh neobhodno potrebno, je šolski zdravnik pri preiskavi deklicam razložil važnost snaženja zob, nakar so deklice res začele negovati zobovje, ter tudi v mnogih slučajih iskale pomoči pri zobozdravniku. Tako n. pr. je imelo začetkom š. l. mnogo učenk slabo zobovje. Velika večina jih niti ni imela zobnih ščetnic. Sedaj koncem š. l. ni v vseh treh razredih niti ene učenke brez zobne ščetice.

Tudi nahrbtniki so se že priljubili našim deklicam.

Šolski zdravnik želi v prid deklicam samim, naj bi v prihodnjem šolskem letu nosile vse licejke nahrbtnike, in to iz praktičnega in higijeničnega stališča z ozirom na pravilno držanje in pravilno rast.

Glede obleke priporoča šolski zdravnik, naj bo ohlapna, ne pretesna, vrat prost. Deklice nosijo prav rade visoke in tesne ovratnike. Kri vsled pritiska ne more redno cirkulirati in deklica dobi glavobol. Zelo pogosto pa se tudi vrat sam širi in pojavi se golša.

Po posredovanju gospe M. pl. Trnkoczyeve je njen soprog U. pl. Trnkoczy podaril naši šoli domačo lekarno, ki obsega mnogo zdravil in obvez, ki so se v raznih slučajih uspešno uporabljala n. pr. pri slabosti, nosnem krvavljenju, pri ranah itd.

Kuratorij

mestnega dekliškega liceja.

Predsednik: Ivan Hribar, mestni župan.

Podpredsednik: Andrej Senekovič, c. kr. vladni svetnik.

Poročevalec: Dr. Karel Triller, odvetnik.

Udje: Milica Hribarjeva, soproga župana.

Franja dr. Tavčarjeva, soproga odvetnika.

Dimnik Jakob, mestni nadučitelj.

Mally Fran, tvorničar.

Perušek Rajko, c. kr. profesor v p.

Dr. Pipenbacher Josip, c. kr. profesor.

Dr. Tominšek Josip, c. kr. profesor, zastopnik
c. kr. dež. vlade.

Macher Ivan, c. kr. profesor in ravnatelj, (s
posvetovalnim glasom).

Zapisnikar: Lah Evgen, magistratni svetnik.

Šolska poročila.

I. Učiteljstvo.

Šolskega leta 1909/10 so v učiteljski zbor vstopili:

Bercè Josip, kot namestni učitelj na mestnem dekliškem liceju.

Petek Irma, kot pomožna učiteljica telovadbe na mestnem dekliškem liceju.

Iz učiteljskega zbora sta izstopila:

Einspieler Josipina, ki je dobila mesto na c. kr. dvornem ateljeju za gobeline na Dunaju. Službovala je na zavodu od 1. januarja 1907 do konca šolskega leta 1908/9 ter poučevala ženska ročna dela s posebno spretnostjo in z velikim uspehom.

Koncem šolskega leta 1908 se je poslovil od zavoda c. kr. profesor in častni kanonik gospod **dr. Ivan Svetina**, ki je deloval od prvega začetka, t. j. celih 13 let na višji dekliški šoli kot katehet z veliko vnemo in z izredno požrtvovalnostjo, kakršne je pričakovati le od učitelja, ki ve ceniti narodno in versko-nravno vzgojo slovenske ženske mladine.

Z razpisom c. kr. dež. šolskega sveta z dne 15. marca 1910, št. 1700 se je namestni učitelj **Josip Bercè** zaradi poizkusnega leta podredil strokovnemu vodstvu realčnega profesorja **Friderika Juvančiča**.

A. Učiteljski zbor mestnega dekliskega liceja.

a) Za obvezne predmete.

Št.	Ime in značaj	Predmet	Razred	Štev. ted. ur	Pripomnje
1	Macher Ivan, c. kr. profesor, ravnatelj	matematiko	III. B	2	Od c. kr. min. kot vodja mestn. dekl. liceja na odpustu.
2	Wessner Marija, licejska učiteljica	matematiko	I., III. A	5	Razrednica v III. A razr.
3	Jug Anton, pravi licejski učitelj	nemščino	II., III. A, III. B	10	
4	Dr. Grošelj Pavel,časni licejski učitelj	fiziko	III. A III. B	4	Varuh fizikalne zbirke.
5	Bercè Josip, izprašan namestni učitelj	nemščino laščino	I. III. A in B	8	
6	Dr. Cerk Josip, izprašan namestni učitelj	zemljepis zgodovino	I., II., III. A in B II., III. A i B	14	Varuh zemljepisne zbirke Razrednik v III. B razr.
7	Karlin Davorina, pomožna učiteljica za francoščino na viš. dekl. šoli	lepomis ročna dela francoščino	II., II. II., III. A in B	9	Varuhinja šolske knjižnice. Razrednica v II. razr.
8	Mlakar Janko, mestni katehet	verouk	I., II., III. A in B	8	
9	Dr. Molè Rudolf, izprašan namestni učitelj	slovenščino	I., II., III. B	10	Varuh učiteljske knjižnice.
10	Sitsch Albert, stalni učitelj na višji dekl. šoli	risanje	I., II., III. A in B	10	Varuh risarske zbirke.
11	Wester Josip, c. kr. prof. na II. drž. gimnaziji	slovenščino	III. A	3	
12	Wirgler Marija, namest. učiteljica z lic. izpitom	matematiko prirodopis ročna dela	II. I., II., III. A B I.	13	Varuhinja prirodopisne zbirke. Razrednica v I. razr.
13	Zupančič Marija, pom. učiteljica, predstojnica šivalnega zavoda	ročna dela	III. A in B	4	

b) Za neobvezne predmete.

1. Dekleva Anton, c. kr. glasb. učitelj, je učil petje (I. odd.) po 2 uri na teden.
2. Dr. Korun Valentin, c. kr. gimn. profesor, je učil latinščino (I. odd.) 4 ure na teden.
3. Petek Irma, izprašana učiteljica za telovadbo, je učila telovadbo v 4 oddelkih po 2 uri na teden.
4. Razinger Anton, mestni učitelj, je učil petje (II. odd.) 2 uri na teden.

B. Učiteljski zbor mestne višje dekliške šole.

a) Za obvezne predmete.

Št.	Ime in značaj	Predmet	Letnik ali tečaj	Štev. ted. ur	Pripomnje
1	Macher Ivan , c. kr. profesor, ravnatelj	prirrodopis	III., I. poll. ped. tečaj	4 (2)	Od c. kr. min kot vodja višje dekl. šole na od-pustu.
I. K zavodu spadajoče učiteljstvo.					
2	Wessner Marija , nadzo- rovalna dama in licejska učiteljica	matematiko vzgojeslovje hospitacije	ped. tečaj II. A, II. B ped. tečaj ped. tečaj	10	Voditeljica ped. tečaja.
3	Sitsch Albert , stalni učitelj	risanje računstvo korespond strojepis	II. A in B, III. ped. teč. trg. teč. " " " "	18	Varuh risarsk. zbirke Razrednik v trgovskem tečaju.
4	Bercè Josip , izprašan nam. učitelj	francoščino	II. A in B	6	
5	Dr. Cerk Josip , izprašan nam. učitelj	zemljepis zgodovino	II. B, III	6	Varuh zemljepisne zbirke
6	Dr. Grošelj Pavel , za- časni učitelj na dekliškem liceju	matematiko fiziko	II. A in B, III. II. A in B, III., ped. tečaj	15	Varuh fizikalne zbirke. Razrednik v III. letniku.
7	Jug Anton , pravi licejski učitelj	nemščino	II. A in B, III.	9	Razrednik v II. B letniku.
8	Karlin Davorina , pom. učiteljica	francoščino ročna dela	III. II. A	7	Varuhinja šolske knjiž- nice.
9	Dr. Molè Rudolf , izpra- šan nam. učitelj	slovenščino	II. A in B, III.	9	Varuh učiteljske knjiž- nice. Razrednik v II. A letniku.
10	Wirgler Marija , nam. učiteljica z licejskim izpitom	prirrodopis vzgojeslovje gospodinjstvo	II. A in B III. III.	7	Varuhinja prirrodopisne zbirke.

Št.	Ime in značaj	Predmet	Letnik ali tečaj	Štev. ted. ur	Pripomnje
II. Učiteljske moči z drugih zavodov.					
11	Dekleva Anton, c. kr. glasb. učit. na učiteljskišču	petje	ped. tečaj	1	Do 31. decembra 1909.
12	Furlan Jakob, mestni učitelj	telo vadbo	ped. tečaj	2	
13	Grošelj Marija, učiteljica v Mladiki	spec. metod. lepopis	ped. tečaj " "	2	
14	Dr. Ilešič Fran, c. kr. učit. profesor	slovenščino nemščino	ped. tečaj " "	4	
15	Dr. Krajec Otmar, mag. zdravstveni svetnik	somatologijo in higieno	III. 2. poll.	(2)	
16	Mlakar Janko, mestni katehet	verouk	II. A in B, III.	6	
17	Dr. Orel Ivan, c. kr. učit. profesor	zemljepis zgodovino	} II. A	3	
18	Orožen Fran, c. kr. učit. profesor	zemljepis zgodovino		} ped. teč.	3
19	Pleško Cirila, učiteljica v Mladiki	ročna dela	II. B	4	
20	Razinger Anton, mestni učitelj	petje	ped. tečaj	1	Od 1. januarja 19.0.
21	Zupančič Marija, pom. učiteljica, predstojnica šivalnega zavoda	ročna dela	III. ped. tečaj	4	

b) Za neobvezne predmete.

1. Dr. Tominšek Josip, c. kr. gimn. prof., je učil telovadbo v dveh oddelkih po 2 uri na teden.
2. Tavčar Alojzij, c. kr. realčni prof., je učil slovensko stenografijo v dveh oddelkih po 2 uri na teden.
3. Razinger Anton, mestni učitelj, je učil petje (II. odd.) 1 uro na teden.
4. Bercé Josip, nam. licejski učitelj, je učil laščino (I. odd.) 2 uri na teden.

Učiteljstvo trgovskega tečaja.

1. Dr. Marn Rudolf, c. kr. fin. koncip., je učil menično in trgovsko pravo 2 uri na teden.
2. Mastnak Leopold, stenograf, je učil slovensko in nemško stenografijo 4 ure na teden.
3. Sitsch Albert, učitelj na mestni višji dekliški šoli, je učil trgovsko korespondenco, računstvo in strojepis 8 ur na teden.
4. Trdina Fran, magistratni knjigovodja, je učil knjigovodstvo 5 ur na teden.

Hišnik in sluga: Omota Josip.

II. Učni načrt

mestnega dekliškega liceja.

(Odobren z razpisom c. kr. ministrstva za bogočastje in pouk z dne 19. julija 1907., št. 26.525.)

A. Obvezni predmeti.

I. Verouk.

Smoter: Znanje verskih in nraavnih resnic na podlagi katekizma in svetopisemskih zgodob. Poznavanje katoliške liturgike in njenega pomena za versko-nravno življenje kristjanovo. Najznamenitejši prizori iz cerkvene zgodovine s posebnim ozirom na pokristjanjenje in krščanstvo pri slovanskih narodih. V višjih razredih sistematično obravnavanje verskih in nraavnih resnic na temelju razodetja božjega s posebnim ozirom na nekdanje in sedanje versko-nravne zmote.

I. razred, 2 uri na teden

Katekizem (veliki). Zgodbe sv. pisma starega zakona.

II. razred, 2 uri na teden.

Katekizem (veliki). Zgodbe sv. pisma novega zakona.

III. razred, 2 uri na teden.

Liturgika. Ponavljanje katekizma, zlasti onih oddelkov, ki so v tesni zvezi z liturgiko.

IV. razred, 2 uri na teden.

Zgodovina sv. katoliške Cerkve.

II. Slovenščina.

Smoter: Spretna in slovnično pravilna raba slovenskega jezika v govoru in pismu. S primernih zgledov povzeto znanje karakteristike raznih oblik in vrst pesništva. Poznavanje najznamenitejših del slovenskega slovstva na podlagi prečitanih del v celoti ali vsaj v odlomkih. Pregled poglavitnih dob slovenskega slovstva, vpogled v življenje in delovanje najznamenitejših pisateljev. — Sposobnost čitati in tudi umeti lažje spise hrvaškega narečja.

I. razred, 4 ure na teden.

Čitanje: Vaja v pravilnem, izrazovitem čitanju s stvarno in jezikovno razlago. Obnavljanje prečitanih sestavkov. Navajanje k razvrščevanju glavnih misli obsežnejših spisov.

Slovnica: Pravilna sklanjatev imen in spregatev glagolov; nauk o prostem stavku, empirična razlaga priredja in podredja na podlagi berila.

Pismene naloge: Narekovano pisanje v pravopisne namene, potem obnavljanje predelanih prostih povesti. V I. polletju vsakih 14 dni po ena šolska naloga, v II. polletju se vrste šolske naloge z domačimi.

Predavanje primernih na pamet naučenih sestavkov.

II. razred, 3 ure na teden.

Čitanje kakor v I. razredu. Obnavljanje kakor v I. razredu z dalje segajočimi zahtevami. Razvezavanje pesniških pripovedek v nevezano besedo.

Slovnica: Ponovitev in izpopolnitev oblikoslovja zlasti natančnejše razpravljanje glagola po njegovih vrstah. Natančnejše obravnavanje prosto razširjenega in zloženega stavka na podlagi čitanja.

Pismene naloge kakor v II. polletju I. razreda. Obsežnejše obnovitve. Preobražanje prostih beril po navodilu, vaja v kratkih izpiskih iz obsežnejših sestavkov. Lažji popisi.

Predavanje kakor v I. razredu.

III. razred, 3 ure na teden.

Čitanje: kakor v II. razredu s stvarnimi in jezikovnimi, a zlasti tudi stilističnimi in estetskimi razlagami. Osnovni nauki metrike na podlagi prečitanih pesmi, kratki podatki o življenju in delih znamenitejših pisateljev, katerih sestavki so se prečitali.

Slovnica: Sistematično obdelovanje prosto razširjenega in zloženega stavka. Najglavnejša pravila besedotvorja.

Pismene naloge: Vežbanje v dispoziciji prečitanih daljših sestavkov, izdelovanje povedek na danih podatkih osnovanih. Popisi, orisi, primere. Vsak mesec premenjema ena šolska in ena domača naloga.

Predavanje kakor v prejšnjih razredih.

IV. razred, 3 ure na teden.

Čitanje epskega, lirskega in didaktičnega pesništva v vezani in nevezani besedi; na podlagi tega se podaje definicija imenovanih pesniških vrst, se dopolnjuje nauk o metriki ter dostavljajo glavne vrste tropov in figur. Nadaljujejo se življenjepisne črtice o pisateljih.

Pismene naloge: Dispozicije, orisi in prisposobe. Opravilni spisi. Vsako polletje po šest, pretežno domačih nalog.

Predavanje primernih pesmi.

III. Nemščina.

Smoter: Slovnico pravilna in kolikor mogoče spretna raba nemškega jezika v govoru in pismu. Poznanje glavnih dob nemške slovstvene zgodovine in najznamenitejših pisateljev in njih del po obliki in vsebini, v prvi vrsti na podlagi intenzivnega čitanja.

I. razred, 4 ure na teden.

Čitanje: Vežbanje v pravilnem, po možnosti izrazovitem čitanju, obnavljanje prečitanih in razloženih sestavkov v vezani in nevezani besedi.

Slovnica: Vaja v pravilnih oblikah samostalnika, pridevnika, zaimka in glagola po predpisani slovnici. Pri čitanju se razlaga bistvo prostega in zloženega stavka.

Pismene naloge: Odgovarjanje na dana nemška vprašanja, pozneje tudi kratki prevodi iz slovenščine izključno po prečitanih in razloženih berilih. V II. polletju premenjema že tudi celotne obnovitve predelanih sestavkov. — Vsak mesec po ena domača in ena šolska naloga.

Predavanje lahkkih, zlasti pesniških sestavkov na pamet.

II. razred, 4 ure na teden.

Čitanje, obnavljanje in memoriranje razloženih sestavkov kakor v I. razredu.

Slovnica: Obnavljanje in dopolnjevanje pravičnega oblikoslovja, zlasti sistematično razpravljanje in vežbanje krepkih glagolov. Sistematično proučevanje glavnih pravopisnih pravil. Empirično obravnavanje prosto razširjenega in zloženega stavka.

Pismene naloge kakor v I. razredu, toda večinoma obnovljene povesti. Vsak mesec po ena šolska in ena domača naloga.

III. razred, 3 ure na teden.

Čitanje s stvarnimi in jezikovnimi razlagami, zlasti tudi z ozirom na vsebino in obliko. Na podlagi pesniškega berila se razlagajo osnovni nauki metrike, po prečitanju in razlagi primernih beril se podajajo kratke opazke o življenju in delovanju znamenitih pisateljev.

Slovnica: Bistvena pravila o besedotvorju. Sistematični pouk o prostem in zloženem stavku in njega delih.

Pismene naloge: Obnavljanje povesti, uporabljanje predelanih beril za samostojne povesti, opise in orise. Isto število nalog kakor v I. razredu.

Predavanje naučenih pesmi kakor v prvem razredu.

IV. razred, 4 ure na teden.

Čitanje epskega, lirskega in didaktičnega pesništva po šolski čitanki. Na podlagi tega se razlaga bistvo raznih pesniških vrst, obenem se nadaljuje in dopolnjuje nauk o metriki in se dodajajo poglobilni tropi in figure. Nadaljujejo se slovstveno-zgodovinske opazke.

Pismene naloge: Vaja v disponiranju daljših beril. Uporabljanje prečitanih stavkov in iz drugih predmetov pridobljenega znanja za povesti, orise in prisposode. Premenjema pisma in navadnejši opravljeni spisi. Vsako polletje po 8 nalog.

Predavanje kakor v III. razredu.

IV. Francoščina.

Učni smoter: Znanje slovničnega ustroja francoskega jezika, primerna spretnost v lahkem konverzaciji in pisavi; na podlagi pripravno urejenega berila znanje o najodličnejših pisateljih francoskih.

III. razred, 4 ure na teden.

Slovnica in čitanje: Spoznavanje črk in nauk o čitanju. Oblikoslovje in najvažnejša pravila skladbe na podlagi beril, primernih za slovnični pouk

Vaja v govoru s pomočjo nazornega nauka, kakor tudi na podlagi dobro predelanih beril. Učenje takih beril na izust.

Pismene naloge: Po Božiču mesečno po ena šolska in ena domača naloga. Šolske naloge: diktati, francoski odgovori na francoska vprašanja. Domače naloge: slovnične naloge in francoski odgovori na francoska vprašanja.

IV. razred, 4 ure na teden.

Slovnica: Nadaljevanje oblikoslovja in spolnitev skladbe.

Čitanje prozaičnih beril pripovedne in popisujoče vsebine.

Vaje v govoru na podlagi nazornega nauka in dobro predelanih beril. Memoriranje takih beril.

Šolske naloge (vsak mesec ena): diktati, francoski odgovori na francoska vprašanja.

Domače naloge (vsak mesec ena): slovnične naloge, kratke vsebine dobro predelanih beril.

V. Laščina.

Učni smoter: Znanje slovničnega ustroja italijanskega jezika, primerna spretnost v lahkem konverzaciji in pisavi; na podlagi pripravno urejenega berila znanje o najodličnejših pisateljih italijanskih.

III. razred, 4 ure na teden.

Slovnica in čitanje: Vaja v čitanju. Oblikoslovje in najvažnejša pravila skladbe na podlagi beril, primernih za slovnični pouk.

Vaje v govoru s pomočjo nazornega nauka. Učenje dobro predelanih beril na izust.

Pismene naloge: Po Božiču mesečno po ena šolska in ena domača naloga. Naloge: diktati, laški odgovori na laška vprašanja in slovnične naloge.

IV. razred, 4 ure na teden.

Slovnica: Spopolnitev oblikoslovja in skladbe.

Čitanje lahkih, kratkih beril.

Vaje v govoru na podlagi nazornega nauka. Memoriranje dobro predelanih beril.

Naloge (vsak mesec po ena šolska in ena domača naloga): Diktati, laški odgovori na laška vprašanja, slovnične naloge, kratke vsebine dobro predelanih beril.

VI. Zemljepis in zgodovina.

Učni smoter pri zemljepisu. Splošno znanje zemeljskega površja po naravni obliki in kakovosti, po njegovem vplivu na človeško življenje, kulturo in zgodovino, kakor tudi po njegovi politični razdelitvi na podstavi jasnega razumevanja zemljevida. Natančno poznavanje avstro-ogrske monarhije in dežel, ki so velikega pomena za svetovno trgovino in torej tudi za trgovino naše domovine. Pri danih prilikah poznavanje osnovnih nauk iz astronomične geografije na podstavi neposrednega opazovanja in naziranja.

Učni smoter pri zgodovini. Pregledno znanje občne zgodovine, natančnejše znanje zgodovine avstro-ogrske monarhije s posebnim ozirom na kulturne razmere. Vzbujanje in podkrepljenje domovinskega čuta s popisovanjem važnih državnih dogodbe in delovanje znamenitih oseb. Na vseh stopnjah opazovanje delovanja znamenitih žensk. Pri danih prilikah obravnavanje važnih dob iz kulturne zgodovine.

I. razred.

Zemljepis, 2 uri na teden. Osnovni zemljepisni pojmi na podstavi opazovanja ožje domovine. Razumevanje zemljevida. Pregled zemljin in oceanov, posebno Evrope in morij, ki jo obdajajo.

Zgodovina, 1 uro na teden v zvezi s poukom učnega jezika. Grške in rimske pravljice; pravljice in pripovedke iz domače zgodovine. (Poučuje učitelj učnega jezika.)

II. razred.

Zemljepis, 2 uri na teden. Razvijanje zemljepisnih osnovnih pojmov s pomočjo zemljevida in zemeljskega obla, pričrnanje z avstro-ogrskim zemljepisom. Skupine avstro-ogrskih dežel, posebno Kranjska s sosednimi deželami, po svojih naravnih in političnih oblikah s posebnim ozirom na deželne pridelke in gospodarske razmere.

Zgodovina, 2 uri na teden. Slike iz zgodovine in prosvete orientalskih narodov, sosebno Egipčanov, Grkov in Rimljanov; slike iz občne in domače zgodovine.

III. razred.

Zemljepis, 2 uri na teden. Opis južno-, zahodno- in srednjeevropskih dežel s posebnim ozirom na poljedelstvo, obrtnost in trgovske razmere s sosednjimi deželami.

Zgodovina, 2 uri na teden. Najvažnejše iz zgodovine orientalskih narodov. Zgodovina Grkov in Rimljanov s posebnim ozirom na njih kulturo do preseljevanja narodov.

IV. razred.

Zemljepis, 2 uri na teden. Opis ostalih evropskih dežel s posebnim ozirom na prirodne in umetne izdelke, na trgovino in njo pospešujoča občila. Pregled fizikalnega in političnega zemljepisa Azije s posebnim ozirom na nasebne.

Zgodovina, 2 uri na teden. Občna zgodovina srednjega veka do Westfalskega mira s posebnim ozirom na ustanovitev in rast Vzhodne marke pod Babenberžani in Habsburžani in na razvoj habsburške skupne države.

VII. Matematika.

Učni smoter: a) *Aritmetika.* Spretnost in zanesljivost v računanju z brezimenskimi in imenskimi celimi in ulomljenimi števili v obsegu štirih osnovnih računov ustno in pismeno.

Uporaba teh računov v razmerah družbenega življenja; v gospodinjstvu, hranilnih in zavarovalnih zadevah, oskrbovanju in upravljanju imetka.

b) *Geometrični nazorni nauk.* Znanje važnih svojstev in razmerij premočrtnih likov in kroga po metodično urejenem nazorovanju. Rešitev preprostih konstrukcijskih nalog.

I. razred, 3 ure na teden.

- a) *Aritmetika:* Desetni ali dekadični številni sistem. Rimske številke. Štirje osnovni računi z brezimenskimi in imenskimi celimi in decimalnimi števili. Razdelnost števil; razdelitev v prafaktorje; največja skupna mera in najmanjši skupni mnogokratnik. Štirje osnovni računi z navadnimi ulomki.
- b) *Geometrični nazorni nauk:* Prema, krog, kot. Najpriprostejša svojstva trikotnikov.

II. razred, 3 ure na teden.

- a) *Aritmetika:* Ponavljanja na nalogah, posebno računanja z ulomki. Pretvorba decimalnih ulomkov v navadne ulomke in obratno. Najvažnejše o razmerjih in sorazmerjih. Uporaba sorazmerij in sklepnih računov. Procentni račun od sto in njegova uporaba pri bolj navadnih računih.
- b) *Geometrični nazorni nauk:* Skladnost trikotnikov in mnogokotnikov. Najbolj važna svojstva kroga.

III. razred, 2 uri na teden.

- a) *Aritmetika:* Sestavljeni regeldetrijski računi. Okrajšano računanje z decimalnimi števili v najbolj enostavni obliki. Navadni obrestni računi. Razdelni računi. Poprečni računi. Najvažnejše o denarju in njega vrednosti.
- b) *Geometrični nazorni nauk:* Najbolj važna svojstva četrkotnikov in mnogokotnikov. Nekateri izreki o primerjavi, pretvorbi in delitvi geometričnih likov.

IV. razred, 3 ure na teden.

- a) *Aritmetika:* Štirje osnovni računi z občnimi števili z eno- in veččlenskimi izrazi in z ulomki. Kvadrovanje monomov, binomov in dekadnih števil. Vaje v računanju s posebnimi števili s posebnim ozirom na geometrične račune (računanje ploskev).
- b) *Geometrični nazorni nauki:* Konstrukcija prereznih črt na stožcu na podlagi definicije. Najbolj važni izreki o podobnosti geometričnih tvorov.

VIII. Prirodoznanstvo.

Prirodopis.

Učni smoter: Poznavanje prirodnin, njihovih svojstev in razvitka ter vpliva med seboj in na človeka.

Vzbujanje čustva do prirode. Najvažnejše o ustroju in žitju človeškega telesa. Osnovni nauki o zdravstvu.

Prirodoslovje:

Učni načrt: Razumevanje najvažnejših pojavov v prirodi iz opazovanja in poskusov in oziraje se vedno na dogodke, ki odgovarjajo prirodnim pojavom v vsakdanjem življenju.

I. razred, 2 uri na teden.*Prirodopis.*

Prvih 6 mesecev šolskega leta: Živalstvo, in sicer sesalci; v prvi vrsti naše koristne in škodljive živali, njih bivališče, hranitev, telesni ustroj.

Zadnje 4 mesece šolskega leta: Rastlinstvo, in sicer opazovanje in popisovanje posameznih naših cvetnih rastlin, ki so posebno pripravne, da se na njih izpozna, kakšni in čemu so poedini rastlinski organi.

II. razred, 2 uri na teden.*Prirodopis.*

Prvih 6 mesecev šolskega leta: Živalstvo, in sicer ptice, plazilci, krkoni in najvažnejše ribe.

Zadnje 4 mesece šolskega leta: Rastlinstvo, in sicer nadaljevanje v opisovanju in določevanju domačih cvetnih rastlin, oziraje se posebno na njih razmerje s človekom in njih važnost v prirodi.

Naše domače in najvažnejše inozemske kulturne rastline z ozirom na njih uporabo.

III. razred.*a) Prirodopis, 2 uri na teden.*

Prvih 6 mesecev šolskega leta: Živalstvo, in sicer najvažnejši nevretenčarji, posebno žuželke.

Sistematični pregled živalstva.

Nazorno pojasnjevanje osnovnih zakonov iz fiziologije in biologije, posebno pa razmer med posameznimi vrstami živali, med živalmi in rastlinami.

Zadnje 4 mesece šolskega leta: Rastlinstvo, in sicer najvažnejše brezcvetne rastline, posebno jedilne in strupene gobe. Nekoliko o geografski razprostiranosti rastlin in o gojitvi bolj znanih lepotnih cvetlic. Ob danih prilikah poučevanje o gojitvi cvetlic na prostem poiđu.

Naslanjaje se na predelano tvarino iz rastlinstva sistematična ureditev rastlin.

b) Fizika, 2 uri na teden.

Prostornost in neprodornost. Gibanje in njega znaki Vztrajnost. Sila. Učinki molekularnih sil. Skupnost. Težnost. Teža. Zračni tlak.

Nauk o toploti: Toplotni občutki. Stopinje toplotnosti in množina toplote. Prevod toplote. Izpremema prostornine (termometer) in skupnosti po toploti. Najbolj enostavni pojavi o žarjenju toplote. Izvori toplote, kuriva (kurilna vrednost).

IV. razred, 3 ure na teden.*Kemija in mineralogija:*

Osnovni nauki iz kemije, pojasnjeni na preprostih preosnovah. Pregledno znanje najvažnejših prvin in njih bolj razširjenih spojin, v kolikor se te potrebujejo v vsakdanjem življenju ali industriji.

Živila in njih kemična sestava. Sladkor. Kipenje. Alkohol. Celuloza. Izpremema živil pri kuhanju. Pečenje kruha. Izdelovanje surovega masla in sira. Ohranitev živil. Kako se spoznajo ponarejena živila. Tolšče, mila in svetilne tvarine.

Pri danih prilikah se opisujejo bolj važne rudnine po svoji vnanjosti, dobivanju in uporabi.

IX. Prostorčno risanje.

Učni smoter: Gojitev lepočutja s študijem ornamentalnih in prostih naravnih oblik. Spretnost v upodabljanju rastlinskih motivov in njih uporaba za dekoracije v obče, zlasti pa za ženska ročna dela.

Risanje telesnih predmetov po načelih perspektive. Risanje človeškega obraza.

Učenke je vzpodbujati, da skicirajo pokrajine.

I. razred, 3 ure na teden.

Risanje ravnih geometričnih ornamentalnih oblik kot predvaja za prosti ornament. Enostavni prosti ornamenti.

II. razred, 3 ure na teden.

Prosto perspektivno risanje po elementarnih modelih in njih kombinacijah v skupine.

Risanje po naravnih listih in cvetih, ki jih je smatrati za ploskvene tvore.

III. razred, 2 uri na teden.

Risanje raznih domačih uporabnih predmetov in priprostih stavbinskih objektov po modelih.

Preproste študije rastlin po naravi in prvi poizkusi njih uporabe za oblike po okraskih.

IV. razred, 3 ure na teden.

Risanje priprostih skupin modelov, ki so sestavljene iz uporabnih predmetov in iz naturalij.

Risanje in slikanje po živih rastlinah, sadovih i. t. d. in njih uporaba za ornament.

X. Lepopis.

Smoter: Gojenke naj si prisvoje razločen, prijeten in spreten rokopis ter pisave, ki so navadne v vsakdanjem življenju.

I. razred, 2 uri na teden.

Genetični razvoj črk in izurjenje v latinski in nemški navadni pisavi.

Arabske in rimske številke.

Okrogla pisava v črtanih zvezkih.

II. razred, 1 ura na teden.

Latinska in nemška navadna pisava se vadita nadalje s posebnim ozirom na urnost; pri tem pa je vedno paziti na zanesljivost, značaj in lepoto pisave.

Okrogla pisava se nadaljuje.

XI. Ženska ročna dela.

Smoter: Ta pouk naj daje gojenkam potrebne pomočke, da oskrbujejo ženska ročna dela, ki so navadna v domačem življenju; izobrazuje naj jim estetični okus.

I. razred, 2 uri na teden.

Pripletanje, vpletanje in zakrpavanje nogavic. Zankanje.

II. razred, 2 uri na teden.

Mreženje in prešivanje mreže. Zaznamovanje.

Šivanje: vzorčnica z različnimi vbodi in šivi. Krpanje in vkrpanje perila.

III. razred, 2 uri na teden.

Šivanje (na roko): spodnje krilo, ženske hlače, ženska švicarska srajca. Krpanje in vkrpanje perila.

B Neobvezni predmeti.

Petje.

Smoter: Zmožnost pridobiti enoglasne in večglasne narodne, ponarodele in tudi umetne pesmi glasbeno pravilno peti.

I. oddelek, 2 uri na teden.

Notni sestav, pisava not in pavz; takt; tempo; glasbena znamenja. C-dur, g-dur, f-dur in a-moll. Intervali.

Vaje sluha in glasu. Zadevanje intervalov. Ritmične vaje.

Eno-, dvo- in večglasne narodne pesmi s posebnim ozirom na lepo izgovarjanje besedila, enotno vokalizacijo in pravilno fraziranje.

II. oddelek, 2 uri na teden.

Razširjenje glasbene teorije glede obsega tvarine I. oddelka. Vse dur- in moll-skale. Vaje glasu in sluha. Ritmične vaje.

Eno-, dvo- in večglasne narodne, ponarodele in umetne pesmi še z višjimi zahtevami glede izvajanja kakor v I. oddelku.

Telovadba.

Smoter: Probuda in okrepitev vseh telesnih sil, vzgoja k zavdnemu kretanju, k vztrajnosti in redu.

I. skupina, 2 uri na teden.

Redovne vaje: Nastopi. Izmena ustopa z obrata. Vrstitve prvega reda. Stoj! z obratom. Obrati med hojo. Kroženje. Protihod. Zavoj. Hoja v čelni vrsti. Razmak.

Proste vaje: (Kadar so uvečbane, združene z redovnimi! Enotstavne vaje z lehtmi in bedri, v raznih ustopih. Poskoki. Vpogibanje trupa. Postopna hoja. Premena koraka. Zibalna hoja. Trokoračno poskakovanje. Trajni tek.

Vaja s palicami: Enostavni dvigi, oberoč enakomerno.

Dolga kolebna vrv: Izpodtekanje. Poskakovanje v vrvi, tudi z obrati. Vtek, poskakovanje in obtek. Skok in tek čez vrv, iste vaje v parih in po več.

Prostiskok enonožno in obenožno, iz stoje in z zaletom, v daljavo in v višino.

Lestve: Stegnjena vesa, Sukanje trupa, Veskanje v stegnjeni vesi z raznimi prijemi. Skrčena vesa z odpahom. Kolebanje v vesi. Stopanje in poskakovanje kvišku vzlic.

Plezala: Predvaja. Vesa, kolebanje na enem drogu in na dveh. Plezanje po enem drogu. Izmena plezalnega sklepa z droga na drog. Vprečno plezanje preko drogov. Plezanje po eni vrvi.

Drog: Izmena prijema in vese v vesni leži. Stegnjena vesa z raznimi prijemi. Koleb. Skrčena vesa z odlomkom. Skok v oporo.

Bradlja: Stranska opora. Stranski sed. Notranji prečni sed vzad in pred, s preprijemom premikanje nazaj in naprej.

Krogi (oz. trapec): Kroženje v vesni stoji. Krčenje lehti v vesni leži. Kolebanje v stegnjeni vesi. Guganje v stegnjeni vesi. Vesa na spodnjih in zgornjih lehteh.

Igre in kolotek v odmorih.

II. skupina, 2 uri na teden.

Redovne vaje: Vrstitve k srednjim. Vrstitve med hojo. Zavoji okrog srede, zavoji v bočnih vrstah in med hojo. Vaje iz kroga. Zveza obratov, vrstitev, protihodov, zavojev. Rajalni nastopi.

Proste vaje: Počep. Vaje v stoji na eni nogi. Izstopi in izpadi z enostranskim skrčenjem. Vaje združene z ročki in s palicami. Dvojno trokoračno poskakovanje. Trajni tek.

Prosti skok: Kakor v I. oddelku, z večjim merilom. Ob doskoku z ($\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{2}$) obratom. Naskakovanje do 1 m.

Koza: Poklek enonožno in obenožno; takisto naskok. Doskok nazaj, v stran, in naprej.

Lestve: Kolečno veskanje na mestu. Vrtenje in sukanje v vesi. Veskanje na dveh lestvah. Stopanje na spodnji strani. Veskanje navzgor po klinih. Vesa vznak. Stopanje vznak. Skok novzdol.

Plezala: Razpeta vesa čez tri droge. Vprečno plezanje v različnih smereh. Veskanje navzdol (poskusoma navzgor) v stegnjeni vesi na dveh drogih.

Drog: Veskanje in doveskanje v razpeto veso. Trajna skrčena vesa, tudi kot prečna vesa. Kolečanje v stegnjeni vesi. Vesa in koleb na spodnjih in zgornjih lehtih vzlíc in vznak.

Bradlja: Izmena zunanega seda pred roko s kolebom in brez koleba. Koleb v večjem merilu. Prednožka iz koleba in iz sedov.

(Krogi ozir. trapez). Kroženje v stegnjeni vesi. Kolečanje in guganje v vesi na spodnjih in gornjih lehtih.

Igre, kolebna vro in kolotek v odmorih.

Ženska ročna dela.

I. skupina. IV. razred, 2 uri na teden.

Prikrojavanje in šivanje ženskega, moškega, posteljnega in namiznega perila ter krojno risanje vseh objektov. Vaje na šivalnem stroju.

Stenografija.

Smoter: Znanje pravičnega in razločnega korespondenčnega pisma in stavkovnega krajšanja v toliki meri, da je mogoče točno zaznamovati tudi hitrejše diktate.

I. tečaj. IV. razred, 2 uri na teden.

Korespondenčno pismo, t. j. nauk o besedotvoritvi in o besednem krajšanju. — Vežbanje v čitanju in pisanju s posebnim ozirom na pravilnost in ličnost.

Latinščina.

Kuratorij mestnega dekliškega liceja je sklenil s šolskim letom 1909/10 uvesti latinščino kot neobvezni predmet. Pouk se prične v III. razredu. Ukovina znaša za vsako gojenko na leto 50 K ter se plačuje v 10 mesečnih obrokih. Ako bi bilo manj nego 10 udeležnic v enem letniku, se ukovina razmerno poviša. Vsaka prijava je za gojenko obvezna za dotično šolsko leto.

Učni načrt za latinščino kot neobvezni predmet.

Smoter: Splošna predizobrazba za nadaljno znanstveno naobrazbo. Priprava za kak določen poklic, zlasti za poučevanje na licejih in za farmacijo.

Obseg: Znanje v latinščini, kolikor se ga pridobi na gimnazijah od prvega do vštetelega šestega razreda. Učna tvarina se porazdeli na štiri leta in štiri tedenske ure.

I. letnik.

Pravilno oblikoslovje. Sklanja samostalnikov, sklanja in stopnjevanje pridevnikov in prislovov, glavni in vrstilni števniki, zaimek in glagol, kolikor obsegajo latinske vadbe za I. gimn. razred. Najvažnejše nepravilnosti in izjeme iz sklanje in najpotrebnejši ločilni in ponavljalni števniki, kolikor obsega nekako prva polovica vadb za II. gimn. razred.

II. letnik.

Posebnosti pridevnikov in zaimkov, perfekta in supina glagolov po vadnici za II. gimn. razred.

V drugem tečaju, 2 uri na teden, sečitajo nekatere Vitae Nepotove ali odlomki iz Kurcija, eventualno po kaki na gimnazijah uvedeni krestomatiji.

III. letnik.

Začetek skladnje. Nauk o sklonih in naklonih, 1 uro na teden.

Čtivo: Iz Caesarja, Ovidija, Sallustija.

IV. letnik.

Nadaljevanje in zaključek skladnje, 1 uro na teden.

Čtivo: Iz Livija, Cicerona, Vergilija.

Pismene naloge.

V vseh letnikih (v I. letniku še le po preteku prvih 8 tednov) vsak mesec 1 compositio. V III. in IV. letniku zadnja naloga v tečaju prevod iz latinščine na slovenščino. Domače vaje po potrebi kot priprava za dnevni pensum.

Pregled

učnih predmetov in tedenskih učnih ur.

Predmeti	Mestni dekliški licej						Vsota	Vit. d. šola
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.		III.
Verouk	2	2	2	2	1	1	10	2
Slovenščina	4	3	3	3	4	4	21	3
Nemščina	4	4	3	4	4	3	22	3
Francoščina	—	—	4	4	4	4	16	3
Laščina	—	—	4	4	4	4	16	—
Zgodovina	—	2	2	2	2	3	11	} 3
Zemljepis	2	2	2	2	1	1	10	
Matematika	3	3	2	3	2	3	16	3
Fizika	—	—	2	} 3	2	2	} 17	—
Prirodopis	2	2	2		2	—		2
Risanje	3	3	2	3	3	3	17	3
Lepopis	2	1	—	—	—	—	3	—
Vzgojeslovje	—	—	—	—	—	2	2	2
Ženska ročna dela	2	2	2	—	—	—	6	3
Gospodinjstvo	—	—	—	—	—	—	—	1
Skupaj . . .	24	24	26	26	25	26	151	30

Pri vstopu v dekliški licej imajo starši, oziroma njih namestniki, izjaviti, kateri izmed jezikov — francoščina ali laščina — bode za dotično gojenko obvezen predmet. Dotični jezik ostane za gojenko obvezen vso učno dobo.

Neobvezni predmeti na dekliškem liceju:

1. Petje, telovadba, ženska ročna dela za IV.—VI. razred, gospodinjstvo za gojenke VI. razreda, stenografija za gojenke IV. VI. razreda in latinščina za gojenke III.—VI. razreda.

Neobvezni predmeti na višji dekliški šoli:

Petje, telovadba in stenografija.

III. Učne knjige,

ki bodo služile pouku v obveznih predmetih v šolskem letu 1910/11.

A. Mestni dekliški licej.

I. razred.

- Veliki katekizem ali krščanski nauk.
 Vole — Velike zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze,
 Sket-Janežič — Slovenska slovnica za srednje šole; 9. natis.
 Sket-Wester — Slovenska čitanka za I. razred dekliškega liceja.
 Tumlirz — Deutsche Sprachlehre für Mittelschulen; 4. natis.
 Štritof — Deutsches Lesebuch f. die I. u. II. Klasse gemischtsprachiger Mittelschulen; 3. natis.
 Pajk — Zemljepis za srednje šole; I. del.
 Kozenn — Geographischer Atlas f. Mittelschulen; 42. natis.
 Matek — Aritmetika za nižje gimnazije; I. del; 2. natis.
 Mazi — Geometrijski nazorni nauk za I. razr. sr. šol.
 Macher — Prirodopis živalstva za nižje razrede sr. šol.
 Macher — Prirodopis rastlinstva za nižje razrede sr. šol.

II. razred.

- Veliki katekizem ali krščanski nauk.
 Vole — Zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze.
 Sket-Janežič — Slovenska slovnica za srednje šole; 9. natis.
 Sket — Slovenska čitanka; II. del; 2. natis.
 Tumlirz — Deutsche Sprachlehre f. Mittelschulen; 3. natis.
 Štritof — Deutsches Lesebuch f. die I. und II. Klasse gemischt-sprachiger Mittelschulen; 3. natis.
 Mayer-Kaspret — Zgodovina starega veka za nižje razrede srednjih šol; 2. natis.
 Putzger — Historischer Schulatlas; 31. natis.
 Orožen — Zemljepis avstro-ogrske države (domoznanstvo)
 Kozenn — Geographischer Atlas f. Mittelschulen; 41. natis.
 Matek — Aritmetika za nižje gimnazije; I. del; 2. natis.
 Matek — Geometrija za nižje gimnazije; I. del; 2. natis.
 Macher — Prirodopis živalstva za nižje razrede srednjih šol.
 Macher — Prirodopis rastlinstva za nižje razrede srednjih šol.

III. razred.

- Veliki katekizem ali krščanski nauk.
 Stroj — Liturgika.
 Sket-Janežič — Slovenska slovnica za srednje šole; 8. in 9. natis.
 Sket — Slovenska čitanka; III. del; 2. natis.
 Tumlirz — Deutsche Sprachlehre f. Mittelschulen; 2. natis.
 Štritof — Deutsches Lesebuch f. die III. Klasse gemischtsprachiger Mittelschulen; 2. natis.

- Weitzenböck — Lehrbuch der französischen Sprache für Mädchenlyceen; I. del; 3. natis.
- Boerner-Lovera-Ive — Lehr- u. Lesebuch der italienischen Sprache.
- Mayer-Kaspret — Zgodovina starega veka za nižje razrede srednjih šol; 2. natis.
- Putzger — Historischer Schalatlas; 27. natis.
- Bežek — Zemljepis za nižje razrede srednjih šol; 2. natis.
- Kozenn — Geographischer Atlas f. Mittelschulen; 41. natis.
- Matek — Aritmetika za nižje gimnazije; I. del; 2. natis.
- Matek — Geometrija za nižje gimnazije; I. del; 2. natis.
- Macher — Prirodopis živalstva za nižje razrede srednjih šol.
- Macher — Prirodopis rastlinstva za nižje razrede srednjih šol.
- Senekovič — Fizika za nižje razrede srednjih šol; 2. natis.

IV. razred.

- Kržič — Zgodovina sv. katoliške cerkve za srednje šole.
- Sket-Janežič — Slovenska slovnica za sr. šole; 8. in 9. natis.
- Sket — Slovenska čitanka za V. in VI. razred sr. šol; 3. natis.
- Tumlirz — Deutsche Sprachlehre f. Mittelschulen; 2. natis.
- Stritof — Deutsches Lesebuch f. die IV. Klasse gemischtsprachiger Mittelschulen; 2. natis.
- Weitzenböck — Lehrbuch der französischen Sprache für Mädchenlyceen, I.; 3. natis.
- Mussafia — Italienische Sprachlehre in Regeln und Beispielen; 28. natis.
- Mayer-Kaspret — Zgodovina srednjega veka za nižje razrede srednjih šol.
- Putzger — Historischer Schulatlas; 27. natis.
- Bežek — Zemljepis za nižje razrede srednjih šol; 2. natis.
- Kozenn — Geographischer Atlas für Mittelschulen; 41. natis.
- Močnik-Behacker — Aritmetika za učiteljišča.
- Matek — Geometrija za nižje gimnazije; II. del.
- Hinterlechner — Mineralogija za nižje razrede sr. šol.
- Senekovič — Fizika za nižje razrede srednjih šol; 2. natis.

Učne knjige za latinščino.

1. letnik.

- Tominšek — Latinska slovnica.
- Wiesthaler — Latinske vadbe za I. in II. gimn. razred; 3. natis.

2. letnik.

- Tominšek — Latinska slovnica.
- Wiesthaler — Latinske vadbe za II. gimn. razred; 3. natis.
- Košan — Latinska čitanka za III. gimn. razred.

B. Mestna višja dekliška šola.

III. letnik.

- Kržič — Zgodovina sv. katoliške cerkve za srednje šole.
- Sket-Janežič — Slovenska slovnica za sr. šole; 8. in 9. natis.

- Sket — Slovenska čitanka za VII. in VIII. razred sr. šol; 2. natis.
 Ilešič — Hrvatska knjižnica, II. zvezek.
 Willomitzer — Deutsche Grammatik f. österr. Mittelschulen; 12. natis.
 Kummer-Stejskal — Deutsches Lesebuch für Realschulen; VII. del,
 4. natis.
 Fetter — Lehrgang der franz. Sprache; III. del, 7. natis.
 Fetter — Lehrgang der franz. Sprache; IV. del, 7. in 8. natis.
 Tupetz — Geschichte der österreichisch-ungarischen Monarchie
 f. L. B. A.; 6. in 7. natis.
 Putzger — Histor. Schulatlas; 27. natis.
 Orožen — Zemljepis avstro-ogrske države (domoznanstvo).
 Kozenn — Geographischer Atlas f. Mittelschulen; 41. natis.
 Močnik-Behacker — Aritmetika za učiteljišča.
 Lavtar — Geometrija za učiteljišča.
 Senekovič — Fizika za nižje razrede srednjih šol; 2. natis.
 Macher — Prirodopis živalstva za nižje razrede sr. šol.
 Macher — Prirodopis za meščanske šole; III. stopnja. (Človek in
 njegovo zdravje.)

IV. Naloge.

a) Slovenski sestavki.

II. A letnik.

Domače naloge:

1. Črtomirov nagovor na vojake. — 2. — Vse mine. — 3. „Oj dom ti naš, ti krasni svet, — Bog čuvaj te na veke let!“ (A. Funtek). — 4. Misli ob prihodu pomladi. — 5. Veselica v malem mestu. (Po Kersnikovem romanu „Cyclamen“.) — 6. a) Na Belopeških jezerih. — b) Učenec in učitelj v Prešernovi „Novi pisariji“.

Šolske naloge:

1. Bogomila pove Črtomiru, da ne more postati njegova soproga. — 2. a) Oljka, podoba miru. — b) Vesoljni potop po Gregorčičevi „Oljki“. — 3. Solze. — 4. Trganje rož na Balkanu. (Opis slike.) — 5. „Zakon narave je tak, da iz malega raste veliko.“ J. Koseski. — 6. Josip Jurčič, Tugomer V. 8. —

II. B letnik.

Domače naloge:

1. Črtomir ob Bohinjskem jezeru. — 2. Kako naj spoštujemo in ljubimo svoj materni jezik. — 3. „Ti tudi, predragi mi, bodi vratar“. (Š. Gregorčič, „Samostanski vratar“.) — 4. Misli ob prihodu pomladi. — 5. „Življenje naše, bratje, je sejanje, — pri katerem se poleniti ne smemo, — ker čas po bliskovo hiti in vemo, — da, kdor je len ob setvi, malo žanje.“ (Fr. Svetličič.) — 6. a) Ob Adriji. — b) Katere krive nazore o pesništvu in jeziku pobija Prešeren v „Novi pisariji“.

Šolske naloge:

1. Kaj napoti Bogomilo, da se pokristjani. — 2. Ptičice po zimi. — 3. Solze. — 4. Semenj v ruskem mestu. (Opis slike.) — 5. Domišljija,

velik dar za človeka. — 6. Razporedba Stritarjeve alegorije „Sreča, Poezija in Prešeren“. —

III. letnik.

Domače naloge:

1. Katero počitniško berilo mi je najbolj ugajalo in zakaj? —
2. Kdo žaluje v obleki pisani? — Listnato drevo je to jesenske dni. —
3. Kje iščemo veselja in zabave? —
4. a) Prešernove „Gazele“. b) Kjer je volja, tam je pot. —
5. Popis Trubarjevega spomenika. —
6. Na razstanku.

Šolske naloge:

1. Rozamunda v kloštru. (Po Prešernovi baladi „Turjaška Rozamunda“.) —
2. Moje božično veselje nekdanj in zdaj. —
3. Dar govora, najdražji zaklad. —
4. Leonora. (Oris značaja po Bürger-Prešernovi baladi „Leonora“.) —
5. Pomen „Kranjske Čbelice“ za slovensko slovstvo. —
6. Štirje nasveti dobri gospodinji. —

b) Nemški sestavki.

II. A letnik.

Domače naloge:

1. Attilas Schuld und Sühne in der norddeut. Fassung der Nibelungensage. —
2. St. Nikolaus. —
3. Der Mond. —
4. Der Schneemann. —
5. Dem scheidenden Winter. —
6. Lied des Lebens. —
7. Der Kirschbaum. —
8. Schluss des Schuljahres.

Solske naloge:

1. Die Werbung Gunnars um Brynhild. —
2. Der Winter auf den Ritterburgen. —
3. Luthers Bibelübersetzung. —
4. Ein Brief. —
5. Charakteristik der deut. Muse nach Klopst. Ode: „Die beiden Musen“. —
6. Minna v. Barnhelm I. Szenen 5–7. —
7. Das Innenleben des Wanderers in Goethes „Der Wanderer“. —
8. Die Ernte.

II. B letnik.

Domače naloge:

1. Kriemhildens Schuld u. Sühne in der süddeut. Fassung der Nibelungensage. —
2. Der Nikoloabend. —
3. Die Nacht in der Stadt. —
4. Hinter dem Ofen. —
5. Frühlingseinzug. —
6. April. —
7. Eine Frühlingslandschaft. —
8. An die Ferien!

Šolske naloge:

1. Das Hildebrandslied. —
2. Die Gedanken in Walthers „Traumdeutung“. —
3. Das protestantische Kirchenlied. —
4. Ein Wintertag im Dorfe. —
5. Die Siegerin in Klopstocks Ode: „Die beiden Musen“. —
6. Minna v. Barnhelm II. 2 u. ihre Bedeutung inbezug auf den Aufbau. —
7. Die Örtlichkeit in Goethes „Wanderer“. —
8. Ein Brief.

III. letnik.

Domače naloge:

1. Lessings Laokoon I. ali Herbstlandschaft (na izbiro). —
2. Der Winter in den Hütten der Armut. —
3. Der Strom. —
4. Ein Wintertag.

— 5. Schneeglöckchen. — 6. Das Kind der Sorge. — 7. Aus der Jugendzeit. — 8. Der Eintritt ins Leben.

Šolske naloge:

1. Schreien ist der natürl. Ausdruck des körperlichen Schmerzes (Laokoon). — 2. Iphigenie nach Monolog I. 1. — 3. Schillers Spaziergang I. 4.: *a*) Gedankengang; *b*) Ein Sommermorgen; *c*) Ein Blick in die Ferne; *d*) Gesegnete Feldfluren; *e*) die Stadt; *f*) die Wildnis (na izbiro). — 4. Schillers Glocke: *a*) Mutterliebe u. bräutliche Liebe; *b*) Drum prüfe . . .; *c*) Bedeutung der Glocke (na izbiro). — 5. Aus „Die Braut v. Messina“: *a*) Die Mutter; *b*) Der Chorgesang I. 3.; *c*) Gedankengang (na izbiro). — 6. Aus „Die Braut v. Messina“: *a*) Beatrice II. 1; *b*) II. 5 Bedeutung; *c*) Osterglocken; *d*) Im Frühling (na izbiro). — 7. Aus Hermann u. Dorothea: *a*) 2. Gesang inhaltlich; *b*) Die Begegnung; *c*) Unter dem Birnbaum (na izbiro). — 8. *a*) Dichtende Frauen; *b*) Das Heim — ein Reich der Frau (na izbiro).

V. Učila.

I. Knjižnica.

A. Učiteljska knjižnica, ki jo je oskrboval dr. Rudolf Molè, šteje koncem šolskega leta 1909/10 469 del v 557 zvezkih ter približno 250 izvestij. Tekom šolskega leta 1909/10 se je pomnožila za 47 del v 61 zvezkih.

a) Po nakupu: F. L. Tuma, Pod cesarjem Franc Jožefom I. — L. Büchner, Die Macht der Vererbung und ihr Einfluss auf den moralischen und geistigen Fortschritt der Menschheit. — Dr. M. Wilhelm Meyer und Maxim Gorki, Im zerstörten Messina. — France, Die Natur in den Alpen. — Jansch, Die Physik in der Volksschule. — Lüneburg, Die Metodik des hauswirtschaftlichen Unterrichts. — Furlani, Tolstoj in njegovo poslanstvo. — Illustriertes Jahrbuch der Erfindungen, 1909. — Behaghel, Die deutsche Sprache. — Herders Jahrbuch der Naturwissenschaften, 1909. — Heyck, Moderne Kultur. — Naumann, Naturgeschichte der Vögel Mitteleuropas (12 zvezkov). — Root, Wegweiser f. einen zeit- u. naturgemässen Betrieb des elementaren Zeichenunterrichts. — Luff Dr. Gustav, Chemie der Hausfrauen. — Dr. Hans Lamer, Römische Kultur im Bilde. —

b) Po darilih: Podarili so: arhivar stolnega mesta Ljubljane gosp. Anton Aškerc: Erjačevi izbrani spisi I. + II. — Lessing, Laokoon oder über die Grenzen der Malerei und Poesie. — Jos. Cimpermann, Pesmi. — R. Murnik, Znanci. — Theophil Morken, Gestern. — Gr. Krek, Slavische Anthologie. — Dr. Fridtjof Nansen, Na severni točnu (2 zvezka). — Ljudmila Poljanec, Poezije. — Oton Zupančič, Čez plan. — Lord Byron, Der Gefangene von Chillon, Mazeppa; — Der Korzar; — Der Gjaur. — Ignaz Hub, Deutschlands Balladen und Romanzen-Dichter, Eine Auswahl . . . (3 zvezki). — Eugen Zabel, L. N. Tolstoj. — Plitvička jezera. — Matica Hrvatska, Spomen cvieće. — G. dr. Jos. Cerk-Zim-

mermann, Vierhundert Jahre Amerikanische Geschichte. — Tvrđka Bamberg & pl. Kleinmayr, Österr.-ungarische Buchhändler-Correspondenz, Festnummer anlässlich des 50jährig. Bestehens 1860—1910. — Dr. M. Rus, Vpeljava šolskih zdravnikov. — Mestna hranilnica ljubljanska 1889—1909. — Dragocen dar je prejela koncem š. l. učiteljska knjižnica od gospoda Maksa Pleteršnik, c. kr. profesorja v p., namreč Stritarjeve zbrane spise in ves Dunajski in Ljubljanski Zvon, skupaj 42 zvezkov.

B. Šolska knjižnica, ki jo je oskrbovala Davorina Karlinova, šteje koncem š. l. 1909/10 541 slovenskih, 388 nemških, 178 hrvaških, 67 francoskih in 14 čeških knjig. Tekom šolskega leta se je pomnožila za 102 knjigi.

a) Po nakupu: Dr. L. Smolle, Die neuen Reichslande Österreich-Ungarns, Bosnien und Herzegowina. — 48 raznovrstnih slovenskih knjižic za mladino. — Andrá, Griechische Heldensagen. — Leonid Andrejev, Rdeči smeh. — Fr. Kraševc, Utrinki. — Dr. Gvidon Sajovic, V naravi. — Else Troner, Das Tagebuch eines Fräulein Doktor. — Else Hofmann, Im Waldpensionat. — Carola v. Eynetten, Student Annchen. — C. v. Eynetten, Margitas Stolz. — Tony Schuhmacher, Ein Wunderkind. — Elisabeth Halden, Die Tochter des Generals. — C. v. Eynetten, Lisels Compagnon. — Jensen, Meiner Jugend Sonne. — Clementine Helm, Backfischchens Leiden und Freuden. — Emma Biller, Die Konfusionstante. — Marie v. Mirbach, Für unsere Mädchen. — Irma Gräfin Sztáray, Aus den letzten Jahren der Kaiserin Elisabeth. — Ivan Cankar, Vinjete.

b) Po darilih: Anton Aškerc: Rado Murnik, Znanci, in Ivan Cankar, Vinjete. Freitag: D. v. Liliencron, Kriegsnovellen. — E. Mörike, Mozart auf der Reise nach Prag. — Ludwig, Zwischen Himmel und Erde. — Peter Rosegger, Ausgewählte Erzählungen, I. in II. del. — A. v. Droste-Hülshoff, Judenbuche. — Heinrich von Kleist, Das Kättchen von Heilbron. Manz: Ludwig, der Erbförster in D. v. Liliencron, Kriegsnovellen.

C. Naročeni časopisi in provizorično izhajajoče publikacije: Slovenska Matica 1909; Matica Hrvatska 1909; Šolska Matica 1909; Nastavni Vjesnik 1909; Izvestja muzejskega društva za Kranjsko 1909; Carniola 1909; Dom in Svet 1909; Ljubljanski Zvon 1909; Slovan 1909; Planinski Vestnik 1909; Popotnik 1909; Zvonček 1909; Domače ognjišče 1909; Verordnungsblatt des Min. f. Kultus und Unterricht 1909; Frauen-Fleiss 1909; Frauenbildung 1909; Wäsche-Zeitung 1909; Kränzchen 1909; L'Echo litteraire 1909.

II. Zemljepisna in zgodovinska učila.

(Oskrbuje dr. Josip Cerkl.)

Nakupila so se naslednja učila:

1.) Zemljevidi: Kümmerley — Die Schweiz; Sydow-Habenicht — Österreich-Ungarn; Osbahr — Die Wandkarte zur Wirtschaftsgeographie der Welt; Bamberg — Geologische Wandkarte von Deutschland; Slov. pl. društvo — Julijske Alpe.

2.) Zemljepisne slike: Dr. A. Wünsche — a) Pridelovanje vrtnic na Balkanu; b) Gibraltarska morska cesta; c) Južnoruska stepa in mesto; d) Ribji lov ob norveški obali. Schreiber — Slike iz Rusije: a) Baltiška obal; b) Krim; c) Murmanska obal; d) Črnosjom; e) Ruska stepa.

3.) Zgodovinske slike: Lehmann — Kulturnozgodovinske slike: a) Egipčanje časte svoje umrle; b) Podeljevanje fevdov; c) Notranjost rimske hiše.

Vsa zbirka šteje: 1 obzornik, 2 zemeljski obli, 1 telurij, 1 armilarna sfera, 40 zemljepisnih atlantov in tabel, 1 zemljevidni relief, 59 zemljevidnih slik, 10 zgodovinskih atlantov, 82 zgodovinskih slik, 4 novce, skupaj 201 predmet.

III. Prirodopisna zbirka.

(Oskrbuje M. Wirglerjeva.)

Prirodopisni kabinet šteje 285 anatomskih in zooloških, 123 botaniških in 568 mineraloških in geoloških predmetov in zbirk.

V šolskem letu 1909/10 so se kupili naslednji predmeti:

4 bakterijološke nastenske slike. Rdečenoga postolka. Krekovt. Poljska vrana. Čelada. Nastenske slike: slon, srne, bor, glistna podlesnica, kukmak, morske alge, žitna rja. Preparat v vinskem cvetu: navadni fižol (kaljenje).

Učila so podarili gg.:

Fr. Svetič, odgojitelj v Hauensteinu, ki se vsako leto spominja z darovi zavoda: škorec, škrjančar, lesna ali navadna sova, kocasti skovik, črna žolna, zelena žolna, čopasti škrjanec, dlesk, rumena pastirica, kalin, carar, brinovka, pribra ali vivek, žvižgalka, krehlja, zelenonoga tukalica, jerebica, duplar, grivar, grlica. Dr. M. Rus, šolski zdravnik: divji petelin. A. Accetto, stavbenik: krivokljun in črna mahalka. I. Robida, preparator: mlada srna. A. Jenčič, sodni svetnik v p.: vodomec in srednji detel. I. Ružička, c. kr. evid. nadz.: lisjak. I. Splihal, c. kr. davčni upravitelj: 2 zbirki metuljev. M. Wessnerjeva, lic. učiteljica: pilarjev meč, rjavi medved, slapničar. P. Wiesmayer, uč. III. B lic: zbirka hroščev. I. Macher, ravnatelj: vrelovec, dvoľomec, graševce, kalijeva sljuda, kamena sol.

IV. Matematična učila.

(Oskrbuje M. Wirglerjeva.)

Ta zbirka obsega 33 predmetov.

V. Prirodoslovni kabinet.

(Oskrbuje dr. Pavel Grošelj.)

Prirodoslovna zbirka obsega koncem leta 208 fizikalnih pristojev in dve stenski tabli, skupaj 210 predmetov.

Tekom leta so prirastla sledeča učila: vodoravnica; priprava za žarenje toplote po dr. Mayerju; Montgolfiera iz papirja; Schmidtova vrtalka; decimalna tehtnica; steklen balon za določevanje zračne teže;

plošča iz kavčuka za zračno sesalko; poveznik; steklen valj s ploščami; steklena omarica za popolni odboj svetlobe; optična špranja s stojalom in slepilnim zaslonom; 6 reagensij za spektrum plinov; fotografirana odklonska mreža po Norbertu; sistem treh premovidnih prizem po Amiciju; dvojen akumulator; Wimshurstov influenčni stroj; žična špirala za pokazovanje valov na vrvi; pihalo za sireno.

Kemijska zbirka šteje 146 kemikalij, 20 pristrojov in 12 stenskih slik, skupaj 178 komadov.

VI. Učila za jezikovni pouk.

(Oskrbuje Davorina Karlinova.)

Hölzl — stenske slike: Pomlad, poletje, jesen, zima, pristava, stanovanje, gozd, mesto, gorovje, Paris.

Meinhold — stenske slike: Šolska soba, igre, krst v vasi, ženitovanje, zidanje hiše, spalna soba, posebna soba, obednica, kuhinja, kopalna soba, zima na kmetih, hotel, kavarna.

VII. Risalni kabinet.

(Oskrbuje Albert Sitsch.)

Zbirka risalnih učil šteje koncem š. l. 7 pristrojov, 217 modelov, 38 predložnih slik, zbirko metuljev in zbirko hroščev. Nakupilo se je: Jos. Šima — Studien über nationale Stickereien aus Böhmen und Mähren und der ungarischen Slovakei.

VIII. Učila za ročna dela.

(Oskrbuje M. Wirglerjeva.)

Zbirka se je pomnožila za žičasto mrežo za predočevanje mašenja nogavic.

Zbirka obsega 12 letnikov „Große Modenwelt“, 13 letnikov „Illustrierte Wäschezeitung“, 9 letnikov „Frauen-Fleiss“, 2 mapi vzorcev, 6 različnih priprav, nazorno zbirko: bombaž in bombaževine in zbirko vzorcev raznovrstnih tkanin.

IX. Učila za verouk.

Dr. H. Swoboda: 25 barvanih stenskih slik za liturgiko. — Schick: Jeruzalemski tempelj ob Kristusovem času.

Zahvala.

Poročevalec izpolnjuje prijetno dolžnost, da se na tem mestu najiskrenejše zahvali p. n. gospodi, ki je darovala za šolske zbirke razne predmete ter s tem izkazala zavodu svojo naklonjenost, obenem pa tudi gospodu Ubaldu Trnkóczyju pl. Zaszcallu, ki je bogato opremil šolsko lekarno z vsemi potrebščinami.

VI. Statistika gojenk.

	Mestni dekl. licej				Skupaj	%	V. dekl. šola			Skupaj	%
	I.	II.	III.A	III.B			II.A	II.B	III		
1. Število.											
Koncem šolskega leta 1908/9	43	42	—	—	85		33	33	36	102	
Začetkom " " 1909/10	49	53	43	42	188		38	37	52	127	
1.) Med šolskim letom vstopilo	2	—	1	—	3		—	—	—	—	
Vseh skupaj torej sprejetih	51	53	44	42	191		38	37	52	127	
Na novo sprejetih, in sicer:											
Iz nižjih razr. ali let. premeščenih	—	2	—	—	2		—	—	1	1	
Ponavlja razred ali letnik	—	—	—	—	—		—	—	—	—	
Na podlagi sprejemne izkušnje	51	10	13	33	107		—	—	2	2	
Zopet sprejetih in sicer:											
Iz nižjih razr. ali let. premeščenih	—	40	31	9	80		38	36	49	123	
Ponavlja razred ali letnik	—	—	—	—	—		—	1	—	1	
2.) Izstopilo jih je	2	1	1	3	7		—	1	6	7	
Število javnih gojenk koncem šolskega leta 1909/10	49	51	43	39	182		38	36	46	120	
2. Rojstni kraj (domovina).											
Ljubljana	30	14	19	9	72	39.6	15	8	22	45	37.5
Kranjsko sicer	14	24	14	18	70	38.5	18	18	17	53	44.2
Štajersko	4	4	7	9	24	13.2	2	7	6	15	12.5
Primorsko	1	7	1	2	11	6.0	2	2	1	5	4.2
Dalmacija	—	1	1	—	2	1.1	—	—	—	—	—
Češko	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.8
Hrvaško	—	1	—	1	2	1.1	—	—	—	—	—
Bosna	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.8
Novi Pazar	—	—	1	—	1	0.5	—	—	—	—	—
Skupaj	49	51	43	39	182		38	36	46	120	
3. Materinščina.											
Slovenke	48	50	43	37	178	97.9	37	36	46	119	99.2
Čehinje	1	1	—	1	3	1.6	1	—	—	1	0.8
Hrvice	—	—	—	1	1	0.5	—	—	—	—	—
Skupaj	49	51	43	39	182		38	36	46	120	
4. Vera.											
Katoličanke vse	49	51	43	40	182		38	36	46	120	
5. Bivališče staršev.											
Ljubljana	35	31	35	19	120	66.0	21	18	22	61	51.0
Drugod	14	20	8	20	62	34.0	17	18	24	59	49.0
Skupaj	49	51	43	39	182		38	36	46	120	

	Mestni dekl. licej				Skupaj	%	V. dekl. šola			Skupaj	%
	I.	II.	III.A	III.B			II. A	II. B	III.		
6. Starost.											
11 let	12	—	—	—	12	6.6	—	—	—	—	—
12 "	13	7	—	—	20	11.0	—	—	—	—	—
13 "	19	20	7	1	47	25.8	—	—	—	—	—
14 "	5	17	13	6	41	22.5	—	—	—	—	—
15 "	—	6	10	14	30	16.5	—	—	—	—	—
16 "	—	1	11	13	25	13.7	7	11	—	18	15.0
17 "	—	—	2	5	7	3.8	15	16	13	44	36.7
18 "	—	—	—	—	—	—	10	5	21	35	30.0
19 "	—	—	—	—	—	—	6	3	9	18	15.0
20 "	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2.5
21 "	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	0.8
Skupaj	49	51	43	39	182		38	36	46	120	
7. Razredba.											
a) Koncem š. l. 1909/10 je bilo, da vstopijo v nasled. višji razred											
odlično sposobnih	20	16	14	18	68	37.36	—	—	—	—	—
sposobnih	26	35	29	20	110	60.44	—	—	—	—	—
vobče sposobnih	2	—	—	1	3	1.65	—	—	—	—	—
nesposobnih	1	—	—	—	1	0.55	—	—	—	—	—
Ponavljalna izkušnja se je dovolila	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brez razredbe jih je	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izrednih gojenk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koncem š. l. 1909/10 je dobilo:											
Izpričevala I. reda z odliko	—	—	—	—	—	—	10	12	18	40	33.3
" I. "	—	—	—	—	—	—	27	23	27	77	64.2
" II. "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ponavljalna izkušnja se je dovolila	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.8
Brez reda jih je	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izrednih gojenk	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1.7
Skupaj	49	51	43	39	182		38	36	46	120	
b) Dodatek k š. l. 1908/9.											
Ponavljal. izkuš. je bilo dovoljenih	—	—	—	—	—	—	1	2	2	1	—
Med temi uspešnih	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—
Neuspešnih	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Dodat izpitov je bilo dovoljenih	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Med temi uspešnih	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neuspešnih	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Končni posledek za š. l. 1908/9.:											
Odlično sposobnih	14	17	31	—	36.5	—	—	—	—	—	—
sposobnih	25	25	50	—	58.8	—	—	—	—	—	—
vobče sposobnih	4	—	4	—	4.7	—	—	—	—	—	—
nesposobnih	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izpričevalo I. reda z odliko	—	—	—	—	—	—	12	12	10	12	11
" I. "	—	—	—	—	—	—	35	36	22	19	23
" II. "	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—
Neizprašanih	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Skupaj	43	42	85	—	—	47	49	33	33	36	198

	Mestni dekl. licej				Skupaj	‰	V.dekl. šola			Skupaj	‰
	I.	II.	III. A	III. B			II. A	II. B	III.		
8. Po § 19. licejskega štatuta, oz. po § 4. discipl. reda so:											
Oproščene risanja	2	8	4	2	16		11	6	5	22	
„ ročnih del	3	5	3	1	12		4	6	2	12	
9. Udeležba pri pouku v neobveznih predmetih:											
a) Petje: I. tečaj	47	42	—	—	89		—	—	—	—	
II. „	—	—	33	23	56		12	10	27	49	
Skupaj	47	42	33	23	145	80	12	10	27	49	40·8
b) Telovadba: I. skupina	44	33	—	—	77		10	15	—	25	
II. „	—	—	30	25	55		—	—	25	25	
Skupaj	44	33	30	25	132	72·5	10	15	25	50	41·6
c) Stenografija: I. tečaj	—	—	—	—	—		23	22	—	45	
II. „	—	—	—	—	—		—	—	11	11	
Skupaj	—	—	—	—	—		23	22	11	56	64·7
10. Denarni prispevki.											
Šolnino so plačale . . I. poll.	50	27	13	22	112		10	18	24	52	
„ „ „ „ II. „	18	25	11	18	62		11	17	19	47	
Polovično šolnino so I. „	—	13	18	8	39		—	—	—	—	
plačale . . . . . II. „	17	14	19	9	59		—	—	—	—	
Oproščenih je bilo . . I. „	—	12	12	11	35		28	18	28	74	
„ „ „ „ II. „	14	12	13	13	52		27	19	27	73	
	K	K	K	K	K		K	K	K	K	
Šolnina je znašala . . I. poll.	2000	1340	880	1040	5260		100	180	240	520	
„ „ „ „ II. „	1060	1280	820	900	4060		110	170	190	470	
Skupaj	3060	2620	1700	1940	9320		210	350	430	990	
Vzprejemnina je znašala . .	200	44	184	428	—		—	—	4	4	
Prispevki za učila so znašali	200	208	344	752	—		152	148	200	500	
11. Ustanove.											
Število štipendistinj	—	—	3	2	—		3	2	4	—	
Skupni znesek ustanov	—	—	1158	772	1930		1158	772	1544	3474	

VII. Pospeševanje pouka in telesnega razvoja mladine.

Koncem šolskega leta je bila na zavodu razstava risarskih izdelkov gojenk liceja in višje deklaške šole. Veščak piše o tej razstavi: „Vtisk te rastave je zelo ugoden; opaža se, da stremi učitelj risanja z najboljšimi uspehi za predavanjem novejše, bolj stvarne in razumljivejše metode. Gojenkam se skuša vcepiti, da se navadijo najprvo na pojmovanje in predočevanje celotne oblike v podobi ploske (silhuete), delitev svetlobe in senc, kakor tudi kolorita (barv) in kontur. Starejša metoda ni nudila teh prednosti, kopirale so se risbe ali pa se je kvečemu risalo po mavcu. Posledica je bila, da je napredek zastajal.

V splošno zadovoljnost pa nam je konstatovati to, da skuša učitelj vcepiti gojenkam poleg znanja tudi praktično uporabo najrazličnejših materialov, t. j. risanje s svinčnikom, peresom, kredo in ogljem, pastelnimi, vodenimi, da celo z oljnatimi barvami, kar provzroča, da napravijo razstavljenjena dela po svoji različnosti najugodnejši vtisk. Opažati je tudi ornamentalne kompozicije, študiranje raznih oblik po naravi in sestavljene po individualni zmožnosti v praktično svrhu, posebno za ženska ročna dela. Nekateri najboljši razstavljeni proizvodi naravnost pričajo o nadarjenosti mladih gojenk. Naj jim roditelji dajo priložnost za nadaljnjo strokovno izobrazbo.“

Začetkom decembra so obiskale gojenke pod vodstvom učitelja risanja razstavo hrvatskega umetniškega društva „Medulič“, koncem marca pa III. umetniško razstavo v paviljonu R. Jakopiča.

Dne 12. januarja je čital za gojenke zavoda gospod c. kr. dež. sod. svetnik Fran Milčinski svoje pravljice v prostorni telovadnici. Ravnatelj se mu je zahvalil za njegovo ljubeznivost in požrtvovalnost, majhna deklica mu je pa podarila v znak hvaležnosti šopek svežih cvetlic.

Dne 25. maja so bili majniški izleti. I. licej je šel v Tržič in Podbrezje, II. licej čez Javornik in Vintgar na Bled, III. A licej na Zaplaz in Čatež, III. B licej k Savici, II. A letnik na Klanški jezeri in Trbiž, II. B letnik je napravil dvodnevni izlet v Trst, III. letnik se je podal na Vrhniko, trgovski tečaj pa čez Domžale v Lukovico.

Ker je bilo vreme jako ugodno, ostanejo vsi ti izleti gojenkam gotovo v veselem spominu. Obiskale so v resnici najlepše kraje naše domovine.

Dne 19. februarja, ob stoletnici Andreja Hoferja, je učitelj zgodovine pojasnil gojenkam pomen te slavnosti.

Dne 23. aprila so licejke I. razreda na Rožniku nazorno pridobile pojme: greben, gorska vrsta, pobočje, dolina, izvir, studenec, potok, povprečna in podolžna dolina, tesni.

Dne 7. maja so si ogledale gojenke II. razreda, dne 10. junija pa gojenke III. A razreda delovanje vode na zemeljsko površino v Peklu pri Borovnici. Obenem pa tudi mejo Krasa in bližnji del barja.

Dne 18. junija so obiskale gojenke III. letnika mestno elektrarno, da si ponazorijo pridobivanje elektriškega toka v velikem.

Dne 21. junija so bile gojenke III. letnika v Narodni tiskarni, da se pouče, kako se stavi in tiska, kako se vlivajo vrste itd.

Dne 22. junija je bil III. letnik v Tobačni tvornici, da se seznanijo z izdelovanjem tobačnih izdelkov.

Dne 25. junija je bil II. B letnik, dne 30. junija pa II. A letnik v tukajšnji plinarni, kjer so ogledale proizvodnjo svetilnega plina.

* * *

Ravnateljstvo se vsem p. n. gospodom lastnikom, predstojnikom, voditeljem in uradnikom raznih tvornic in podjetij v imenu zavoda in v imenu gojenk najtopleje zahvaljuje za prijazno dovoljenje, vodstvo in razkazovanje.

* * *

Med odmori in v prostem času so se gojenke ob lepem vremenu prosto gibale ali pa zabavale z igrami na prostornem igrališču. Z veseljem so porabljale prosti čas za gojenje cvetlic po gredicah. Po zimi so gojile gojenke cvetlice po šolskih sobah.

Telovadba se je pridno in z vnelo gojila. Licej je imel 72,5 % telovadk, višja dekliška šola pa 41,6 %.

Zima je bila za drsanje jako neugodna, za plavanje so pa krajevne razmere take, da ga ni mogoče gojiti.

Pod nadzorstvom gđc. M. Wessnerjeve so se mlajše gojenke pozimi učile plesati v telovadnici. Starejše gojenke so pa imele plesne vaje pod nadzorstvom narodnih dam, ki jim je načelovala gospa Ana Hudovernikova v Narodnem domu. Plesne vaje so se zaključile z venčkoma koncem predpusta.

VIII. Važnejše odredbe višjih oblasti.

1. C. kr. naučno ministrstvo, 25. maja 1909, št. 14.152: Novi predpisi za statistični izkaz.

2. C. kr. naučno ministrstvo, 30. maja 1909, št. 14.888: Pravilo o dopustu ravnateljev med glavnimi počitnicami.

3. Kuratorij, 2. oktobra 1909, št. 49: Telovadbo je poučevati na liceju š. l. 1909/10 po 8 ur na teden.

4. C. kr. naučno ministrstvo, 16. decembra 1909, št. 48.313: Odslovljenje gojenk zaradi nepovoljnega učnega uspeha.

5. C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, 5. januarja 1910, št. 7782 ex 1909: Uredba obiska kinematografov za šolsko mladino.

6. C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, 19. januarja 1910, št. 3863 ex 1909: Odredba glede alkohola.

7. C. kr. naučno ministrstvo, 30. januarja 1910, št. 33.071: Privatistinja z zrelostnim izpričevalom dekliškega liceja

morajo pri zrelostni izkušnji na državnih ženskih učiteljskih v svrhu ustanovitve reda iz „specielne metodike“ in „praktičnih vaj“ napraviti razen praktične izkušnje (nastopa) in ustne izkušnje iz specielne metodike elementarnega razreda tudi ustno izkušnjo iz specielne metodike učnega jezika, računstva in še iz enega predmeta realij in spretnosti. Zadnja omenjena predmeta določi izpraševalna komisija.

8. C. kr. naučno ministrstvo, 2. februarja 1910, št. 1237: Razširjenje pravice javnosti na III. razred za š. l. 1909/10 in podelitev reciprocitete licejskim učiteljem z usposobljenostjo za srednje šole.

9. C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, 4. februarja 1910, št. 796: Praznovanje 100letnice smrti Andreja Hoferja.

10. C. kr. naučno ministrstvo, 27. februarja 1910, št. 50.355 ex 1909 in 1. maja 1910, št. 11.999: Hospitantinje se sprejemajo v srednje šole le v krajih, kjer ni dekliških licejev, višjih dekliških šol ali ženskih učiteljskih, in sicer ne več kot 5%. Njih sprejem ne sme biti povod ustanovitvi vzporednic.

11. C. kr. deželni šolski svet, 25. marca 1910, št. 1930: Dovoljene dijaške predstave v kinematografu „Ideal“ so ob četrtkih in sobotah od 3. do 6. ure, ob sobotah od 3. do 4. ure izključno samo za deklice.

12. C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, 26. marca 1910, št. 1984: Trgovski tečaj se združi s š. l. 1910/11 z mestnim dekliškim licejem.

13. C. kr. naučno ministrstvo, 18. aprila 1910, št. 16.500: Letošnje glavne počitnice in konec I. semestra š. l. 1910/11.

14. C. kr. naučno ministrstvo, 29. aprila 1910, št. 18.207: Zrelostni izpiti in vpisovanje v I. razred koncem letošnjega šolskega leta.

15. Avstro-ogrski Lloyd, 31. maja 1910: Znižana vožnja na parobrodih v Dalmacijo in v Benetke.

16. C. kr. deželni šolski svet, 30. maja 1910, št. 3383: Potrdilo, da dovrše absolventke II. letnika višje dekliške šole iste študije in v istem obsegu kakor absolventke II. letnika c. kr. učiteljskih.

IX. Kronika

1. C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, 2. septembra 1909, št. 1061: Občinski svet ljubljanski je imenoval dr. Mavricija Rusa šolskim zdravnikom na zavodu.

2. C. kr. naučno ministrstvo, 11. oktobra 1909, št. 39.431: Dopust profesorju Ivanu Macherju za š. l. 1909/10, v svrhu vodstva mestnega dekliškega liceja.

3. C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, 4. decembra 1909, št. 5742: Dovolitev, da poučuje gospodična Marija Zupančičeva v š. l. 1909/10 ročna dela v III. razredu mestnega dekliškega liceja.

4. Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, 11. marca 1910, št. 132: Imenovanje namestnega učitelja Antona Juga pravim licejskim učiteljem.

5. C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, 11. aprila 1910, št. 2267: Naznanilo o imenovanju profesorja Ladislava Pazdireka strokovnim nadzornikom za risarski pouk na liceju.

6. C. kr. naučno ministrstvo, 20. aprila 1910, št. 9747: Dopust profesorju Ivanu Macherju v svrhu vodstva mestnega dekliškega liceja za šolska leta 1910/11 do 1914/5.

* * *

V I.—III. razred liceja so se vpisovale deklice dne 9. julija in dne 16. septembra 1909, sprejemne izkušnje so se vršile dne 10. julija in dne 17. septembra.

Dne 17. septembra 1909 so se sprejemale gojenke, ki so bile že na zavodu in sicer v licej, v višjo dekliško šolo in pedagoški tečaj.

Šolsko leto 1909/10 se je pričelo dne 18. septembra s slovesno službo božjo ob 8. uri v trnovski cerkvi.

Dne 20. septembra se je pričel redni pouk.

Dne 28. septembra so se vpisovale kandidatke v trgovski tečaj, 29. septembra so se pa vršile sprejemne izkušnje.

Dne 4. oktobra je obhajal zavod god Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. s slovesno službo božjo ob 8. uri v trnovski župni cerkvi.

Dne 2. novembra, dan vseh vernih duš, ni bilo pouka.

Dne 19. novembra je bila spominska sv. maša za Njeno Veličanstvo rajno cesarico Elizabeto ob 1/2 9. uri v trnovski cerkvi.

Dne 20. novembra se je vršila ob 11. uri v telovadnici Gajeve slavnost z naslednjim sporedom: 1.) Vodnik: Od straže hrvaške, zbor. 2.) D. Preradović: Putnik, deklamirala gojenka III. B razreda Emilija Janežič. 3.) Slavnostni govor dr. Rudolfa Moléta. 4.) Runjanin: Liepa naša domovino, zbor.

Dne 17., 20., 22., 24. in 27. novembra ter 15., 20. in 21. decembra je nadzoroval mestni dekliški licej c. kr. deželni šolski nadzornik gosp. Franc Hubad.

Dne 30. septembra, 18., 19. in 20. januarja je nadziral zavod predsednik kuratorija, mestni župan gospod Ivan Hribar. Prisostvoval je tudi pouku v raznih razredih.

Božične počitnice so trajale od 24. decembra do 2. januarja.

Dne 12. februarja se je končalo prvo polletje s skupno službo božjo v trnovski cerkvi.

Velikonočne počitnice so trajale po navadi, o Binkoštih sta bila pa zopet sobota in torek prosta.

V sredo, dne 25. maja, je bilo prosto zaradi majniških izletov. Izpovedi in sv. obhajila so se udeležile gojenke: 14. in 15. oktobra, 17. in 18. marca in 10. in 11. junija.

Šolsko leto 1909/10 se je končalo dne 2. julija z zahvalno službo božjo ob 8. uri v trnovski cerkvi. Po službi božji se je pela cesarska pesem.

Po dolgi, mučni bolezni je umrla v Ljubljani 30. julija gojenka III. letnika

ANGELA SIRK.

Bila je nadarjena, marljiva in odlična gojenka vzornega vedenja, preljuba tovarišica svojim sošolkam, nepozabna učenka vsemu učiteljskemu zboru.

Pogreba so se udeležile njene sošolke in vse tedaj v Ljubljani navzočno učiteljstvo zavoda.

Naj v miru počiva!

X. Važnejše pravice gojenk in absolventk javnih dekliških licejev.

C. kr. naučno ministrstvo za bogočastje in pouk je priznalo doslej naslednje pravice:

1. Abiturientke javnih dekliških licejev so istopravne z abiturientkami c. kr. ženskih učiteljišč ter jim je dovoljeno, ako napravijo uspešno zrelostni izpit in izpolnijo vse druge predpisane pogoje, vstopiti kot izredne slušateljice na filozofsko fakulteto avstrijskih vseučilišč. V četrtem letu si lahko pridobe učno usposobljenost za dekliške liceje in sicer: *a)* za kak moderni jezik, *b)* za zemljepis in zgodovino, *c)* za matematiko, prirodopis in prirodoslovje ali pa *d)* za prostoročno in geometrično risanje.

2. Abiturientke z zrelostnim izpričevalom se dopuščajo k farmaceutskemu poklicu (lekarniškem obrtu), ako napravijo izpit iz latinščine, kolikor se zahteva v prvih šestih gimnazijskih razredih.

3. Abiturientke, ki imajo fizično sposobnost in predpisano starost, lahko vstopijo v III. letnik ženskega učiteljišča, ako napravijo dopolnilni izpit iz vzgojeslovja, ali v IV. letnik na podlagi dopolnilnega izpita iz vzgojeslovja in poukoslovja. Oproščene so pa tudi vsprejemnega izpita iz petja, telovadbe in ženskih ročnih del, ako imajo v zrelostnem izpričevalu najmanj red „dobro“.

4. Kandidatkam z zrelostnim izpričevalom javnega dekliškega liceja, ki se oglasijo za zrelostni izpit na ženskem učiteljišču, se preneso redi iz zrelostnega izpričevala dekliškega liceja v zrelostno izpričevalo ženskega učiteljišča iz tistih predmetov, ki so na dekliškem liceju obvezni. Iz zdravstva in iz predmetov, ki so na dekliškem liceju neobvezni, na ženskem učiteljišču pa obvezni, morajo te kandidatke napraviti izpit.

V svrhu ustanovitve reda iz specialne metodike in praktičnih vaj, morajo pa napraviti razen praktične izkušnje (nastopa) in ustne izkušnje iz specialne metodike elementarnega razreda tudi ustno izkušnjo iz specialne metodike učnega jezika, računstva in še iz enega predmeta realij in spretnosti. Zadnja omenjena predmeta določi izpraševalna komisija.

Za kandidatke, ki vstopijo v III. letnik ženskega učiteljišča, veljajo glede ugotavljanja redov iz omenjenih predmetov za zrelostno izpričevalo ženskega učiteljišča naredbe, ki so veljavne za vse druge kandidatke. (§ 64. al. 19. min. nar. z dne 31. julija 1886, št. 6031).

5. Abiturientke z zrelostnim izpričevalom se pripuščajo k državnemu učiteljskemu izpitu iz stenografije.

6. Kandidatke z zrelostnim izpričevalom se oproste iz učnega jezika pri izpitu učiteljske usposobljenosti za poučevanje francoščine in angleščine na meščanskih šolah, učiteljiščih in privatnih učiliščih v okviru ljudske šole.

7. Gojenke, ki so dovršile prve štiri licealne razrede, se sprejmo v poštne in brzojavne kurze ter lahko dobe mesto poštne pomožne uradnice.

Abiturientke z zrelostnim izpričevalom imajo prednost pred vsemi drugimi prosilkami.

8. Gojenke, ki so dovršile IV. letnik liceja, lahko vstopijo v čtverorazredno trgovsko akademijo za deklice na Dunaju II., Stephaniestraße 4.

9. Abiturientke z zrelostnim izpričevalom pa lahko vstopijo kot redne slušateljice v enoletni abiturientni kurz za deklice na imenovani trgovski akademiji na Dunaju.

Absolventkam tega kurza je odprta pot v višje trgovske urade, v banke itd., oglasijo se pa tudi lahko za učiteljski izpit za dvorazredne trgovske šole.

Pričakovati je, da dosežejo abiturientke dekliških licejev še večje stanovske pravice.

XI. Posebni tečaji.

I. Češčina za gojenke mestne višje dekliške šole vse šolsko leto po 3 ure na teden. Prvi tečaj, 2 uri na teden, je obiskovalo 20 gojenk, drugi tečaj, 1 uro na teden, 12 gojenk.

Poučeval je dr. Pavel Pestotnik, gimn. namestni učitelj.

II. Francoščina. Društvo Cercle franco-illyrien je imelo dva tečaja, prvega za začetnike, drugega za tiste člane, ki francoski že razumejo. V prvem tečaju (2 uri na teden) se je obravnavala slov-

nica, v drugem (1 uro na teden) so se čitale La Fontainove basni in tedenska revija Les Annales politiques et litteraires. Na koncu šolskega leta je štel prvi tečaj 30 članov, drugi 24.

Poučeval je Friderik Juvančič, c. kr. realčni profesor v Ljubljani.

XII. Naznanilo o začetku šolskega leta 1910/11.

A. Mestni dekliški licej.

Vpisovanja v I. razred bode dne 30. junija od 10.—12. ure dopoldne.

Deklice, ki se dajo vpisati v licej, se morajo oglasiti v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov s krstnim (rojstnim) listom in z zadnjim šolskim izpričevalom.

Za sprejem se zahteva:

- a) da popolnijo še tekom leta 1910 deseto leto starosti,
- b) da napravijo sprejemno skušnjo.

Sprejemna izkušnja bode dne 30. junija popoldne ob 2. uri.

Za to izkušnjo se zahteva: 1.) Iz krščanskega nauka toliko znanja, kolikor se ga pridobi v prvih štirih letih ljudske šole. Oproščene so pa tega izpita deklice, ki so prinesle v izpričevalu iz verouka vsaj „dobro“ ali „2“. 2.) Iz slovenščine spretnost v čitanju in pravilnem pisanju; znanje početnih nauk iz oblikoslovja in analize prostega stavka. 3.) Iz nemščine spretnost v čitanju in pisanju. 4.) Iz računstva izvežbanost v osnovnih računih s celimi števili.

* * *

Deklice, ki hočejo vstopiti v II., III. ali IV. razred liceja, se vpisujejo dne 3. julija od 9.—11. ure dopoldne.

Poleg zadostne starosti se morajo izkazati s krstnim (rojstnim) listom z javno veljavnim izpričevalom, da so z uspehom dovršile prejšnji razred enako organiziranega zavoda, ali narediti sprejemno izkušnjo, ki bode 4. julija ob 8. uri zjutraj.

Jeseni se bode vpisovalo 9. septembra od 9.—11. ure, sprejemne izkušnje bodo pa 10. septembra.

Pri vpisovanju se plača 4 K sprejemnine in 4 K prispevka za učila. Za sprejemno izkušnjo v II., III. ali IV. razred pa poleg tega še 20 K izpitne pristojbine.

Gojenkam, ki so bile že na zavodu, se je javiti dne 10. septembra med 10. in 12. uro. Lahko pa naznanijo že poprej pismeno svoj vstop. Vsaka plača 4 K prispevka za učila.

Ponavljalne in dodatne izkušnje bodo 10. septembra.

Šolnina, ki znaša za pol leta 40 K, se plačuje pozneje. Za prvo polletje I. razreda ni nobenega oproščanja.

Šolsko leto 1910/11 se prične v ponedeljek 12. septembra s slovesno službo božjo ob 8. uri v trnovski cerkvi.

Dne 13. septembra se prične redni pouk ob 8. uri zjutraj.

B. Mestna višja dekliška šola.

Gojenkam, ki vstopijo v III. letnik, se je javiti ravnateljstvu dne 10. septembra med 9. in 10. uro. Lahko pa naznanijo že poprej pismeno svoj vstop. Vsaka plača 4 K prispevka za učila.

Šolnina, ki znaša za pol leta 10 K, se plačuje pozneje.

Ponavljalne izkušnje bodo dne 10. septembra.

Šolsko leto 1910/11 se prične v ponedeljek, 12. septembra, s slovesno službo božjo ob 8. uri v trnovski cerkvi.

Dne 13. septembra se prične redni pouk ob 8. uri zjutraj.

C. Pedagoški tečaj.

Ta tečaj je namenjen izključno le absolventkam mestne višje dekliške šole, ki se hočejo pripravljati na zrelostno izkušnjo na c. kr. učiteljišču.

Vpisovanje bode dne 10. septembra med 3. in 4. uro popoldne.

Iz predmetov, iz katerih imajo absolventke samo „zadostno“, morajo delati sprejemni izpit.

Č. Trgovski tečaj.

Ta tečaj je namenjen v prvi vrsti absolventkam mestne višje dekliške šole, potem pa tudi drugim deklicam, ki so dopolnile 16. leto in so dokazale v posebni sprejemni izkušnji iz slovenščine, nemščine in računstva dovolj sposobnosti za umevanje trgovskih predmetov.

Vpisovanje bode dne 28. septembra od 10.—12. ure, sprejemna izkušnja pa dne 29. septembra ob 8. uri zjutraj.

Pripomnja.

Za roditelje je velike vzgojevalne važnosti, da poskrbe svojim hčerkam stanovanja, kjer se pametno in vestno nadzorujejo. Šola kot taka more le potem uspešno zabranjevati slabi in škodljivi vpliv, ki preti mladim deklicam, ako jo podpira pri tem tudi domače nadzorstvo.

Ravnateljstvo pojde v tem oziru vedno drage volje na roko staršem in gojenkam ter bode z veseljem nasvetovalo primerna stanovanja.

XIII. Imenik gojenk.

* spredaj znači odličnjakinje.

a) Mestni dekliški licej.

I. razred.

Anžič Ana, Ljubljana.	* Mayr Irma, Kranj.
Babič Marta, Ljubljana.	Megušar Vida, Podzemelj.
* Bajželj Ivana, Ljubljana.	* Milohnoja Klavdija, Ljubljana.
Bergant Ana, Ljubljana.	Mrak Marija, Ljubljana.
Bratanič Olga, Luče (Štajersko).	* Nitsch Marija, Črnomelj.
* Burger Marija, Ribnica.	* Ocepek Emilija, Ljubljana.
Čermák Božena, Ljubljana.	Pavlin Marija, Kranj.
Dežman Ema, Trbovlje (Štajersko).	* Pirc Gabrijela, Ljubljana.
Drenovec Angela, Šiška.	Potrato Elizabeta, Ljubljana.
* Gabrijelčič Justina, Avče (Primorsko).	Pretnar Vida, Bled.
Gnezda Josipina, Zidani most.	Repe Dragica, Bled.
Gnezda Milena, Zidani most.	* Roglič Elizabeta, Litija.
Golob Marta, Ljubljana.	Savnik Vida, Ljubljana.
* Govékar Vera, Ljubljana.	Sever Vera, Št. Jernej.
* Govékar Vida, Ljubljana.	Ševčik Marija, Ljubljana.
* Hafner Ljudmila, Ljubljana.	* Tekavčič Avgusta, Ljubljana.
Heuffel Frida, Ljubljana.	Tratnik Bela, Ljubljana.
Hirschmann Zofija, Ljubljana.	* Turk Marija, Ljubljana.
* Hudnik Dragica, Ljubljana.	Urbančič Olga, Ljubljana.
Kocjančič Marija, Ljubljana.	Verčič Olga, Ljubljana.
* Kolšek Nada, Lož.	Vogelnik Zlata, Ljubljana.
* Kostanjevec Danica, Ljubljana.	Zupan Leopoldina, Ljubljana.
* Lindtner Maksima, Senožeče.	* Zeleznik Gabrijela, Škofja Loka.
Marchiotti Terezija, Ljubljana.	* Žmavec Marija, Ribnica.
Marčan Miroslava, Ljubljana.	

49

II. razred.

* Bergant Marija, Pulj (Primorsko).	Lassbacher Marija, Gradec (Štajersko).
Boucon Angela, Ljubljana.	Majdič Vera, Kranj.
* Cepuder Irma, Ljubljana.	Mally Vera, Ljubljana.
Cerjak Evgenija, Cerknica.	Marchiotti Marija, Dol pri Ljubljani.
Črobath Jožica, Kranj.	Mayer Mara, Lože pri Vipavi.
Čefuta-Ucman Kristina, Tomaj (Primorsko).	* Meglič Sabina, Vransko (Štajersko).
Dereani Alma, Metlika.	* Mis Vlasta, Ljubljana.
Hočevár Vera, Sv. Peter pri Gradcu (Štaj.).	* Modrijan Elizabeta, Zatičina.
* Jelovšek Ana, Verd pri Vrhniki.	Pegan Pavlina, Prečna.
* Jerman Marija, Krško.	* Pirc Erna, Št. Vid pri Ljubljani.
* Jermoč Albina, Prečna.	Piščanec Elda, Rojan pri Trstu (Prim.)
Kenda Dora, Dvor pri Bovcu (Prim.).	Puhar Ana, Kranj.
* Klobučar Stanislava, Trebnje.	Rakovec Ana, Kranj.
Koch Miroslava, Ljubljana.	* Seunig Marija, Ljubljana.
Koželj Ivana, Ljubljana.	Seunig Pavla, Ljubljana.
Krajc Hermína, Stari trg pri Ložu.	Simčič Marija, Planina.
* Krisch Cirila, Ljubljana.	Sturm Ana, Split (Dalmacija).
Kušar Božena, Ljubljana.	Sturm Marija, Trst (Primorsko).
Kušar Vida, Ljubljana.	Sulič Josipina, Prvačina (Primorsko).
	Štritof Vida, Kranj.

Švigelj Hedvika, Gradič pri Brestu.
 Tičar Ana, Ljubljana.
 Trdina Mara, Ljubljana.
 Trnkoczy pl. Zaskall Marija, Celje (Štaj.).
 * Urbas Josipina, Gor. Logatec.
 Uršič Pavla, Ljubljana.

* Vedernjak Flora, Idrija.
 Velepčič Marija, Reka (Hrvaško).
 * Vidic Marija, Trst (Primorsko).
 Zabukovec Ana, Ljubljana.
 Zakotnik Leopoldina, Ljubljana.
 * Zamida Marija, Ljubljana.

51

III. A razred.

Bajželj Avgusta, Ljubljana.
 * Cerk Helena, Žužemberk.
 Čeč Ljudmila, Postojna.
 Debevec Rozalija, Ljubljana.
 Fister Terezija, Ptuj (Štajersko).
 Flis Vera, Vrhnika.
 Golob Adela, Selztal (Štajersko).
 Halleger Friderika, Ljubljana.
 * Hribar Dragica, Celje (Štajersko).
 Hudovernik Zora, Žalec (Štajersko).
 * Josin Magdalena, Ljubljana.
 * Kessler Slava, Krško.
 * Kessler Vera, Krško.
 * Knez Olga, Logatec.
 Kobal Ana, Vrhnika.
 * Koch Vida, Ljubljana.
 Kosmač Marija, Ljubljana.
 Kranjc Zora, Slivnica (Štajersko).
 Kušar Nadina, Ljubljana.
 * Macher Marija, Dóbrotá v Boki Kotorski (Dalm).
 Mally Danica, Ljubljana.

* Mandelj Vlastimila, Ljubljana.
 Munda Ana, Marenberg (Štajersko).
 Munda Marija, Marenberg (Štajersko).
 Naglas Helena, Ljubljana.
 Obrekar Silvija, Pulj (Primorsko).
 * Pelc Albina, Ljubljana.
 Perušek Marija, Podcerkev pri Ložu.
 Petrovčič Stana, Ljubljana.
 Peče Stana, Stari trg.
 Podgoršek Leandra, Ljubljana.
 Reich Hilda, Ljubljana.
 * Rohrmann Vera, Ljubljana.
 Seunig Gabrijela, Ljubljana.
 Sever Frančiška, Ljubljana.
 * Simčič Antonija, Idrija.
 * Stenovic Terezija, Plevlje (Novi Pazar).
 * Suša Angela, Dol. vas pri Senožečah.
 Tominšek Emilija, Kranj.
 Tratnik Ana, Ljubljana.
 Vončina Dragica, Idrija.
 Wolf Ana, Ljubljana.
 Zamida Milena, Kranj.

43

III. B razred.

* Bolè Cirila, Reka (Hrvaško).
 * Budna Stanislava, Ljubno (Štajersko).
 Drogenik Antonija, Sv. Peter pod Sv. gorami (Štaj.).
 * Gnuš Stanislava, Dol p. Hrastniku (Štaj.).
 Homan Marlenka, Radeče pri Zidanem mostu (Štaj.).
 Jakša Anašazija, Loka pri Zidanem mostu (Štaj.).
 * Janežič Emilija, Celje (Štaj.).
 Keržan Doroteja, Ljubljana.
 pl. Kleinmayer Tekla, Kastav (Primorje).
 Komotar Nadina, Vrhnika.
 * Kopriva Marija, Ljubljana.
 Lapajne Nada, Idrija.
 * Lušin Ana, Hrib pri Loškem potoku.
 Malavrh Erna, Rakek.
 * Mandelj Jakobina, Ljubljana.
 Marchiotti Ana, Dol pri Ljubljani.
 * Mayer Anka, Lože pri Vipavi.
 Miklavc Ana, Ljubljana.

* Milavec Slava, Cerknica.
 Mis Ana, Ljubljana.
 Pečirer Terezija, Idrija.
 * Pintar Julija, Hrastnik (Štajersko).
 * Podjed Angela, Videm (Štajersko).
 Prelog Terezija, Zarečje pri Il. Bistrici.
 Pretnar Ivanka, Bled.
 * Robnik Marija, Ruše (Štajersko).
 * Rybář Stanislava, Trst (Primorsko).
 * Silvester Marija, Vipava.
 Smolè Danica, Sevnica (Štajersko).
 * Sonc Amalija, Ljubljana.
 Spilchal Judita, Kranj.
 * Ševčik Margareta, Ljubljana.
 Švigelj Matilda, Gradišče pri Brestu.
 Tribuč Ana, Glince pri Ljubljani.
 * Vodišek Josipina, Št. Janž.
 Wiesmayer Pavla, Ljubljana.
 * Zupan Marija, Ljubljana.
 Žebrè Jakobina, Stari trg pri Ložu.
 Žindra Klótilda, Škofja Loka.

39

b) Mestna višja deklinška šola.

II. A letnik.

* pl. Ballogh Valerija, Ljubljana.
 Beniger Marija, Kamnik.
 Bertonec Ivana, Gorenja vas pri Škofji Loki.
 Bloudek Edvarda, Idrija.
 * Deržaj Marija, Ljubljana.
 Germelj Jelica, Solčava (Štajersko).
 Gross Maksa, Ljubljana.
 Hertlichka Martina, Fužine pri Ljubljani.
 Hodnik Ana, Šenčur pri Kranju.
 Horvat Mihaela, Ljubljana.
 Jankovič Josipina, Ljubljana.
 Josin Ana, Ljubljana.
 * Kern Marija, Kokrica.
 Kristan Celestina, Št. Vid pri Zatičini.
 * Lah Vida, Ljubljana.
 * Lenček Ivana, Ljubljana.
 Mally Vida, Ljubljana.
 * Okorn Zofija, Predvdor na Gorenjskem.
 Palhor Josipina, Renče (Primorsko).
 Pikel Leopoldina, Postojna.

Ravnikar Ana, Ljubljana.
 Rožmanec Frančiška, Horjul.
 Rupar Marija, Ljubljana.
 * Sedlak Marija, Kopanj.
 * Sever Melanija, Ljubljana.
 Svetličič Ljudmila, Rakek.
 * Ševčik Ana, Ljubljana.
 Škof Ivanka, Št. Vid pri Ljubljani.
 Štimec Marija, Ljubno (Štajersko).
 Strukelj Marija, Ljubljana.
 Tomc Alojzija, Šujca pri Dobrovi.
 Trošt Olga, Razdrto.
 Vakselj Ida, Tuzla (Bosna).
 Vidic Amalija, Ljubljana.
 * Vodišek Olga, Ljubljana.
 Zupan Olga, Dolško.
 Znidaršič Terezija, Zdenska vas.

Izredna gojenka:

Goederer Pavla, Ortnek.

38

II. B letnik.

Baran Julija, Soběslav (Češko).
 Belič Pavla, Ljubljana.
 Berčè Antonija, Slepšek pri Mokronogu.
 Bratanič Ana, Luče (Štajersko).
 Doležalek Angela, Metlika.
 Drnovšek Franja, Loke pri Trbovljah (Štajersko).
 Gabršek Zlatka, Krško.
 Gilly Josipina, Trst (Primorsko).
 * Goropec Marija, Trbovlje (Štajersko).
 * Guzelj Slava, Podgrad (Primorsko).
 Hitij Albina, Novo mesto.
 Homan Darinka, Prevoje.
 * Hrast Marija, Logatec.
 Jarec Ivana, Kal pri Košani.
 Jenko Olga, Hrastnik (Štajersko).
 * Kenda Frančiška, Idrija.
 Krusch Otilija, Črnomelj.
 Kunc Ljudmila, Ljubljana.
 Lampè Ida, Ljubno (Štajersko).

Lavrin Angela, Briše pri Zagorju ob Savi.
 Lombar Angela, Ljubljana.
 * Merala Leopoldina, Ljubljana.
 * Pirc Zdenka, Kranj.
 * Pučko Ema, Krško.
 * Pust Amalija, Loke pri Trbovljah (Štajersko).
 Repič Ljudmila, Št. Vid pri Zatičini.
 * Rohrmann Marija, Grm p. Novem mestu.
 Šeunig Marija, Ljubljana.
 Šmid Mihaela, Podgorje pri Slov. Gradcu (Štajersko).
 * Terpin Antonija, Idrija.
 * Toplikar Ema, Ljubljana.
 * Urbas Frančiška, Gor. Logatec.
 Vidmar Ivana, Ljubljana.
 Vogel Marija, Radeče pri Zidanem mostu.
 Zabukovec Pavla, Ljubljana.
 Žagar Ana, Markovec na Notranjskem.

36

III. letnik.

* Bežek Stanislava, Žužemberk.
 Blumauer Josipina, Ljubljana.
 * Brunner Marija, Novo mesto.
 Cepuder Amalija, Ljubljana.
 Christof Pavla, Kostanjevica.

Deleja Cirila, Rečica (Štajersko).
 Dolenc Pavla, Grm pri Novem mestu.
 Gantar Ljudmila, Studenec pri Raki.
 Goederer Karolina, Ortnek.
 Gostič Pavla, Ljubljana.

Kambič Otilija, Ustje pri Ajdovščini.
 Kamenšek Katarina, Gerdina pri Stoprah (Štaj.).
 Kavšek Justina, Ljubljana.
 Keržan Hedvika, Ljubljana.
 * Komac Helena, Ljubljana.
 * Koman Antonija, Ljubljana.
 * Kosi Rafaela, Središče (Štajersko).
 Kosmač Mihaela, Ljubljana.
 Košca Ana, Ljubljana.
 Maček Josipina, Ljubljana.
 * Maicen Rozalija, Vipava.
 Malenšek Marija, Zgornji Tuhinj.
 Mesesnel Ema, Trst (Primorsko).
 * Mulaček Vera, Ljubljana.
 Paulin Ljudmila, Črnomelj.
 Pečirer Ana, Idrija.
 * Petek Ana, Ljubno (Štajersko).
 * Pišlar Berta, Sp. Šiška.
 * Podobnik Leopoldina, Idrija.

* Prestor Julija, Ljubljana.
 Pretnar Marija, Vel. Dolina ob Savi.
 Pribil Ernestina, Ljubljana.
 * Repič Jelica, Ljubljana.
 Sirk Ana, Ljubljana.
 * Skale Milica, Novo mesto.
 Smole Berta, Sevnica (Štajersko).
 * Šavnik Ana, Kranj.
 Šeme Helena, Gatina pri Grosupljem.
 * Širca Olga, Griže pri Celju (Štajersko).
 * Tomažič Ema, Ljubljana.
 Trefalt Pavla, Ljubljana.
 * Wirand Ida, Ljubljana.
 Zajc Ana, Ljubljana.
 * Zor Marija, Ljubljana.
 Zupanec Anica, Ljubljana.

Izredna gojenka:

Vodè Angela, Ljubljana.

46

Pedagoški tečaj.

V šolskem letu 1909/10 so obiskovale ta tečaj:

Baebler Emilija, Vrhnika.
 Bežek Vladimira, Žužembek.
 Bizjak Marija, Ljubljana.
 Bloudek Zdenka, Idrija.
 Debevec Milena, Borovnica.
 Dežela Davorina, Idrija.
 Dolinšek Ivana, Cerklje na Gorenjskem.
 Gradišar Angela, Želimlje.
 Hartman Amalija, Velike Lašče.
 Heren Marija, Ljubljana.
 Kaučič Barbara, Ljubljana.
 Kessler Marija, Novo mesto.
 Kleinstein Ana, Kranj.
 Kobal Ivanka, Vrhpolje pri Vipavi.
 Kokalj Teodora, Orašje (Bosna).
 Korban Ivanka, Št. Vid pri Zatičini.

Medic Karolina, Ljubljana.
 Pfeifer Marija, Kočevje.
 Ravnikar Ana, Litija.
 Ravnikar Josipina, Krško.
 Rus Marija, Breže pri Ribnici.
 Schwaiger Ana, Pulj (Primorsko).
 Semen Pavla, Vrhnika.
 Sila Angela, Senožeče.
 Simonič Marija, Kranjska gora.
 Šorko Ana, Št. Ilj v Slov. Gor. (Štaj.).
 Šinkovec Ana, Idrija.
 Tominšek Pavla, Bürmoosen (Salzb.)
 Vidic Mara, Ljubljana.
 Zupan Ivana, Ljubljana.
 Železnik Adela, Vipava.

31

Izpit zrelosti so napravile leta 1909 na c. kr. ženskem učiteljišču v Ljubljani:

Ahačič Josipina, Kandija pri Novem mestu.
 Blinc Zora, Vinica pri Črnomlju.
 Gande Marija, Konjice (Štajersko).
 Gantar Ana, Studenec pri Raki.
 * Kališ Danica, Ljubljana.
 Kamenšek Emilija, Metlika.
 Kobler Vida, Ljubljana.
 Kokalj Angela, Brčka (Bosna).
 Košir Albina, Ribnica.

Labernik Frančiška, Cerklje (Gorenjsko).
 Lebar Alojzija, Križevci pri Ljutomeru (Štajersko).
 Mlekuž Olga, Bovec (Primorsko).
 Močnik Josipina, Kamnik.
 Pirker Pavla, Ribnica.
 Praprotnik Antonija, Ljubljana.
 Soršak Angela, Ljubljana.
 Vilman Marija, Sava na Gorenjskem.

17

Trgovski tečaj.

V šolskem letu 1909/10 so obiskovale ta tečaj:

Bukovec Matilda, Mrzla luža.	Nitsch Angela, Il. Bistrica.
Cuk Amalija, Bistra pri Vrhniki.	Ogorevc Ana, Konjice (Štajersko).
Dežela Albina, Idrija.	Pelan Milena, Mozirje (Štajersko).
Franke Ana, Ljubljana.	Pfefferer Marija, Krško.
Hafner Marija Planina.	Pirc Frančiška, Idrija.
Hřibal Marija, Ljubljana.	Pivk Marija, Črni vrh nad Idrijo.
Jak Berta, Ljubljana.	Počivalnik Emilija, Ljubljana.
Jalen Ljudmila, Kropa.	Podkrajšek Vida, Ljubljana.
Jeglič Ljudmila, Selo pri Breznici.	Poljšak Marija, Gradišče pri Vipavi.
Jeretina Antonija, Ljubljana.	Pristavec Ivanka, Borovnica.
Jug Marija, Razbor (Štajersko).	Razboršek Irma, Šmartno pri Litiji.
Jurca Frančiška, Postojna.	Ribnikar Olga, Dol. Logatec.
Kačič Vera, Šoštanj.	Rus Berta, Št. Vid pri Lukovici.
Klabučar Hermina, Krško.	Seunig Katarina, Ljubljana.
Kobi Antonija, Breg pri Borovnici.	Slabina Olga, Ljubljana.
Kos Amalija, Idrija.	Soss Elizabeta, Ljubljana.
Kozak Marija, Ljubljana.	Šnflaj Vida, Vel. Lašče.
Kraigher Stana, Postojna.	Šušteršič Frančiška, Ljubljana.
Krže Marija, Ljubljana.	Tekavčič Marta, Ljubljana.
Lauter Marijana, Ljubljana.	Vdovič Darinka, Ljubljana.
Ledenig Pavla, Ljubljana.	Vidic Ana, Trst.
Lenček Gabrijela, Škofja Loka.	Zemljič Marica, Radomirje (Štajersko).
Lenček Margareta, Ljubljana.	Zupančič Ljudmila, Ljubljana.
Lenček Marija, Ljubljana.	Ženko Pavla, Velče pri Dev. Mar. v Polju.
Lončar Olga, Postojna.	Žirovnik Minka, Št. Vid pri Ljubljani.
Miklauc Marija, Ljubljana.	

Končne izkušnje bodo dne 11., 12. in 13. julija.

Statistični pregled učenk.

Razred	Število učenk 19./IX. 1909	Med letom jih je			Število učenk 2./VII. 1910	Starost					Verba		Materin jezik		Stanuje jih		Šola jih je obiskovala				Za višji razr. ez. za izpiti je			Učevna je plačilo			V poštno hranilnico je vložilo		
		vstopilo	izstopilo	umrlo		6-7	7-12	12-13	13-14	nad 14	rimsko-kat.	pravosl.	slov.	drug	v Ljubljani	zunaj Ljubljane	prav pridno	pridno	manj pridno	zanikarno	sposobnih	nesposobnih	nesposob. v ‰	Neizprašanih je ostalo	celo	pol	nič	učenk	K
I.	40	1	1	1	40	35	5	—	—	—	40	1	37	3	38	2	40	—	—	—	35	5	12.5	—	17	4	19	—	—
II.	35	—	1	—	34	—	35	—	—	—	35	—	35	—	32	3	35	—	—	—	32	3	9.3	—	11	9	15	—	—
III.	34	—	—	—	34	—	32	1	—	—	34	—	34	—	33	1	32	2	—	—	34	—	—	—	18	7	9	13	360

Mladika.

Po inicijativi nadzorovalne dame in licejske učiteljice gospodične M. Wessnerjeve se je ustanovilo društvo „Mladika“ spomladi l. 1906. z namenom, da vzdržuje slovenski internat in zasebno dekliško šolo kot pripravjalnico za mestni dekliški licej.

Društvena pravila je vlada potrdila z razpisom z dne 26. aprila 1906 pod številko 1621 praes.

V društvenem odboru so sledeče dame in gospodje:

Gospa Milica Hribarjeva, soproga župana in državnega poslanca, kot predsednica; gospa Pavla Levčeva, soproga c. kr. dež. šol. nadzornika, kot namestnica; gospodična Filomena Senekovičeva, c. kr. strokovna učiteljica, kot blagajničarka; gospa Franja dr. Tavčarjeva, soproga odvetnika in dež. odbornika, kot ekonomka; gospa Cecilija dr. Korunova, soproga c. kr. gimn. profesorja, kot odbornica; gospa Josipina Macherjeva, soproga licejskega ravnatelja, kot odbornica; gospodična Marija Wessnerjeva, licejska učiteljica, kot odbornica; gosp. župan Ivan Hribar, državni poslanec itd. in gospod vladni svetnik Andrej Senekovič, kot zaupnika; gosp. magistratni svetnik Evgen Lah, kot tajnik in zapisnikar.

Internat je bil otvorjen dne 15. septembra 1907 v Gosposki ulici št. 8 in je imel letos 56 gojenk, ki so večinoma obiskovale licej in višjo dekliško šolo.

Sedanji prostori so nedostatni in ustrezajo le za silo. Radi tega se je moralo odkloniti več prosilk, ki so hotele biti v internat sprejete.

Zgradba lastnega internata, ki naj bi, nalašč v ta namen zgrajen, ustrezal dejanski potrebi, postaja od leta do leta nujnejša. To uči izkušnja, to pravi javno mnenje, o tem je prepričano tudi društvo samo.

Vsled tega se je — hočeš ali nočeš — moral odbor odločiti, da prične z zgradbo lastnega internata, ki naj bi slovenskim deklicam z dežele, katere se v Ljubljani naobražujejo, preskrbel zdravo stanovanje in skrbno vzgojo.

Od mesta Ljubljane si je društvo „Mladika“ nakupilo v ta namen jako primerno stavbišče, ob voglu Šubičeve in Levstikove ulice tik mestnega dekliškega liceja, kjer se je prav pred kratkim pričelo z zgradbo samo, ki bo do letošnje zime pod streho in ki se ima jeseni prihodnjega leta izročiti svojemu namenu.

Zgradba bo dvonadstropna, 39·2 m dolga in 23·8 m široka. Poslopje ne bo imelo nobene razkošne opreme. Pač pa se je odbor oziral v prvi vrsti na to, da bo ondi vse tako urejeno, kakor bo za zdravje gojenk koristno in potrebno.

V spodnjih prostorih bo velik zimski vrt, kopel z basinom, velika kuhinja, shramba za jedila, umivalnica za posodo, pralnica, gladilnica, poselska soba, prostoren hodnik in potrebne kleti.

Pritličje bo obsegalo veliko vežo, prostoren hodnik, tri sobe za glasbo, tri učilnice, veliko jedilnico, ki se bo lahko porabljala tudi za igre, koncerte in gledališke predstave; sobo za konverzacijo, sobo za prefekto in predsobico k jedilnici. V pritličju bo tudi stanovanje za hišnika, obstoječe iz dveh sob in kuhinje ter od zunaj posebno dostopno.

V prvo nadstropje bosta vodili dve stopnjišči. Ondi bo šest velikih spalnic, šest kopalnih kabin, soba za prefekto, pisarna in sobi za upraviteljico.

Drugo nadstropje bo ravnotako dostopno po dveh stopnjiščih. Obsegalo bo sedem spalnic, širok prostoren hodnik, sobo za prefekto, tri bolniške sobe s predsobo in kopeljo. Zadnji prostori bodo od drugih popolnoma ločeni.

V podstrešju bo prostorna garderoba, veliki sobi za posle, dvorana za risanje in slikanje ter trije podstrešni prostori.

V hiši bo vodovod, električna razsvetljava in večinoma centralna kurjava.

Poslopje bo stalo prosto; okrog bosta vrt in park. Nahajalo se bo v najlepšem delu mesta, z glavnim pročeljem obrnjeno proti tivolskemu gozdu.

Troški za ravnokar popisano zgradbo bodo znašali okroglo 250.000 kron. Društvo pa razpolaga z jako skromnimi sredstvi, ki za silo zadoščajo za pokritje tekočih izdatkov. Navezano je zatorej zgolj na podporo in požrtvovalnost slovenskega rodoljubja.

Internat, nastanjen v zasebni, nikakor v ta namen zgrajeni hiši, se ne more tako razvijati, kot bi bilo želeti. V novem posloppju bo pa mogoče v polnem obsegu zadoščati splošnim, nujnim in utemeljenim zahtevam slovenske javnosti.

Ker sta se društvo „Mladika“ in njega upravni odbor v interesu slovenske javnosti odzvala, ne da bi imela kake lastne koristi, zato apelujeta na slovensko javnost in jo prosita, naj ju gmotno podpira.

Odbor bo z veseljem pripravljen, darila in zbirke objavljati in pričakuje zanesljivo krepkega odziva. Svojemu namenu bode poslopje izročeno šolskega leta 1911/12.

Pravila, prospekt, hišni in disciplinarni red se dobe pri vodstvu internata ali pri društvenem odboru, Gosposka ulica št. 8.

Društvo „Mladika“ je pričelo tudi z izvrševanjem drugega namena, z zasebno dekliško ljudsko šolo. Jeseni se otvori na tej šoli četrti razred.

Šolnina znaša 4 K na mesec. Oprošča se v posebnih uvaževanja vrednih slučajih.

Poleg kateheta g. dr. Josipa Jeršeta so poučevale na tej šoli letos gospodične Marija Grošljeva, Cirila Pleškova in Marija Gomilškova. Voditeljica je bila gdč. Marija Wessnerjeva.

Vpisovanje v vse razrede bode dne 2. julija od 10. do 12. ure in 9. septembra od 8. do 12. ure v pritličju mestnega dekliškega liceja.

Imenik učenk.

I. razred.

Artel Marija, Gradec.	Neßman Štefanija, Št. Mihael.
Andervald Magdalena, Ljubljana.	Nitsch Sabina, Vrhnika pri Ljubljani.
Brunet Miroslava, Ljubljana.	Papež Marija, Postojna.
Brovct Ana, Ljubljana.	Pogačnik Nikoleta, Ljubljana.
Bukšič Viktorija, Ljubljana.	Ponikvar Josipina, Ljubljana.
Bloudek Milena, Briksen (Češko).	Puhek Alojzija, Ljubljana.
Čeh Marija, Glince pri Ljubljani.	Putrich Marija, Ljubljana.
Debevec Božena, Kamnik.	Povše Ana, Sp. Šiška pri Ljubljani.
Falle Marija, Ljubljana.	Richtar Vekoslava, Ljubljana.
Gaberšek Marija, Ljubljana.	Spindler Martina, Kamnik.
Gradišar Franciška, Ljubljana.	Štuck Julijana, Tinje (Koroško).
Hribar Amalija, Ljubljana.	Ševčik Vera, Ljubljana.
Jankar Marija, Ljubljana.	Škrjanec Marija, Ljubljana.
Juvančič Beatrix, Dunaj.	Schwara Herta, Ljubljana.
Korenini Ernestina, Ljubljana.	Tekavčič Ana, Ljubljana.
Koželj Marija, Ljubljana.	Trefalt Ana, Ljubljana.
Mancini Marija, Ljubljana.	Ravnikar Štefanija, Ljubljana.
Mazi Nadina, Ljubljana.	Weber Ljudmila, Št. Pankrac (Štajersko).
Milavec Ljudmila, Ljubljana.	Weis Ana, Ljubljana.
Mrak Dragica, Ljubljana.	Zarnik Juta, Ljubljana.

40

II. razred.

Artel Antonija, Šiška.	Mazelle Milena, Gradac.
Bajuk Jelica, Trbiž (Koroško).	Milavec Marija, Ljubljana.
Bezljaj Franjica, Zagreb.	Nagode Marija, Trst.
Bezljaj Karolina, Zagreb.	Palčar Marija, Dunaj.
Biber Ana, Ljubljana.	Petek Herma, Žalec (Štajersko).
Bergant Ivanka, Ljubljana.	Polc Ivanka, Ljubljana.
Bukšič Angela, Ljubljana.	Potokar Zorka, Ljubljana.
Črnigoj Marija, Ljubljana.	Rudesch Olga, Velike Poljane.
Engelman Leopoldina, Šmartno.	Škof Marjeta, Ljubljana.
Fink Vida, Ljubljana.	Šubic Ana, Celje (Štajersko).
Franchetti Magda, Ljubljana.	Tušar Angela, Spodnja Šiška.
Gärtner Darinka, Ljubljana.	Vikjet Ljudmila, Škedenj (Primorsko).
Hribar Tatjana, Ljubljana.	Vogelnik Vida, Ljubljana.
Hribar Vera, Ljubljana.	Wider Vladimira, Ljubljana.
Kos Barbara, Ljubljana.	Zupančič Alojzija, Ljubljana.
Kreč Ivanka, Ljubljana.	Zupančič Helena, Ljubljana.
Kreč Marija, Ljubljana.	Zupančič Jozefa, Ljubljana.
Markič Pavla, Ljubljana.	

35

III. razred.

Adamič Natalija, Ljubljana.	Mazi Mihaela, Ljubljana.
Aschman Marta, Novo mesto.	Oman Cirila, Trebnje.
Črnigoj Antonija, Trnovo.	Oman Emilija, Trebnje.
Dežman Anica, Trbovlje (Štajersko).	Pirc Vasilisa, Ljubljana.
Dolenc Erna, Ljubljana.	Ponikvar Ivanka, Ljubljana.
Florjančič Stefanija, Ljubljana.	Potrato Marjetica, Ljubljana.
Grobelnik Marjetica, Ljubljana.	Rovšek Danica, Ljubno (Štajersko)
Jakil Mihaela, Rupa (Primorsko).	Seunig Martina, Ljubljana.
Janežič Marija, Ljubljana.	Simčič Viktorija, Ljubljana.
Jeglič Gabriela, Ljubljana.	Smodej Alojzija, Velike Lašče.
Kerže Ivanka, Ljubljana.	Šulič Angela, Gradiška (Primorsko).
Koch Nadina, Ljubljana.	Šarc Hedvika, Maribor (Štajersko)
Koch Marija, Ljubljana.	Trdina Frančiška, Ljubljana.
Kosmač Pavla, Ljubljana.	Trefalt Vida, Ljubljana
Kobe Milena, Ljubljana.	Tušar Olga, Javornik.
Logar Irma, Ljubljana.	Zajc Alojzija, Ljubljana.
Lilleg Marija, Šmarje pri Jelšah (Štaj.).	Zupancec Adela, Ljubljana.

Vsebina.

	Stran
Dr. Jakob Zupan kot pesnik. Spisal dr. Rudolf Molè	5
Šolski zdravnik. Spisala M. Wessnerjeva	17
Kuratorij mestnega dekliškega liceja	22
Šolska poročila	23
I. Učiteljstvo	23
II. Učni načrt	27
III. Učne knjige	38
IV. Naloge	40
V. Učila	42
VI. Statistika gojenk	46
VII. Pospeševanje pouka in telesnega razvoja mladine	49
VIII. Važnejše odredbe višjih oblastev	50
IX. Kronika	51
X. Važnejše pravice gojenk in absolventk javnih dekliških licejev	53
XI. Posebni tečaji	54
XII. Naznanilo o začetku šolskega leta 1910/11.	55
XIII. Imenik gojenk	57
Mladika	63
Imenik učenk	65

